მაკროეკონომიკური
პროგნოზები

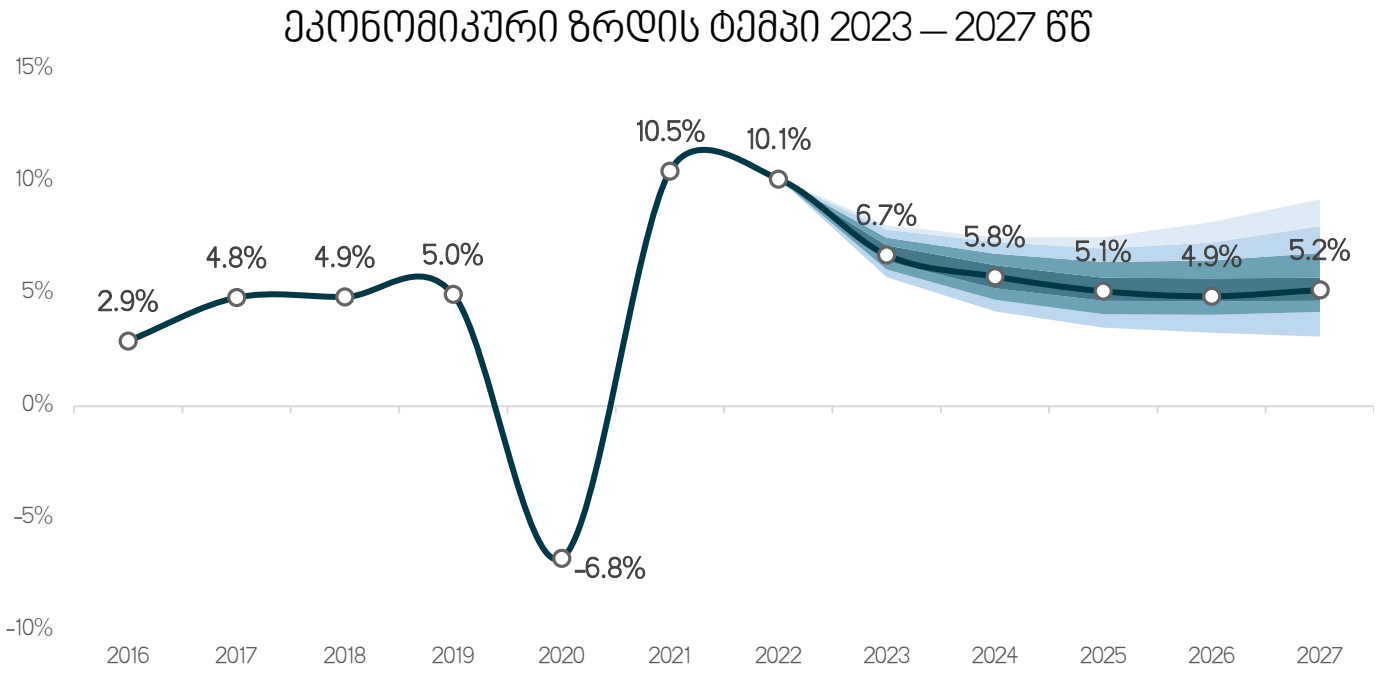

წვლილი 2023 წლის ეკონომიკურ ზრდაში:

- რეალური მოხმარება (↑) : +3.1%
- წმინდა ექსპორტი (↑) : +0.9%
- რეალური ინვესტიციები (↑) : +2.8%

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და საგადასახადო პოლიტიკის განყოფილება

მაკროეკონომიკური პროგნოზები

ოქტომბერი, 2023 წელი

ანგარიშის შესახებ: პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მანდატის შესაბამისად, დამოუკიდებელი მაკროეკონომიკური პროგნოზები მიზნად ისახავს წარმოადგინოს ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორების მთავრობის მიერ წარმოდგენილი პროგნოზების ალტერნატიული საპროგნოზო მაჩვენებლები.

შენიშვნა: *პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ წარმოდგენილი მაკროეკონომიკური პროგნოზები განახლდება საბიუჯეტო პროცესის და საბიუჯეტო ოფისის ანგარიშგების კალენდრის შესაბამისად.*

ელ-ფოსტა:	pbo@parliament.ge; nsuarishvili@parliament.ge; kvashakmadze@parliament.ge.

შინაარსი

1.პროგნოზირების მოდელის შესახებ 4

საბაზისო სცენარი 5

2.რეალური სექტორი 5

3.ფისკალური სექტორი 10

4.საგარეო სექტორი 16

5.მონეტარული სექტორი 18

6. მაკროეკონომიკური სცენარები 20

6.1 ძირითადი დაშვებები 21

6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები 23

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი) 28

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი) 31

დანართი 3: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (პესიმისტური სცენარი) 34

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2023-2024 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი) 36

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2025-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი) 37

დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2027 წლისთვის (საბაზისო სცენარი) 38

დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023-2027 წლებისთვის 39

დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023-2027 წლებისთვის 40

1.პროგნოზირების მოდელის შესახებ

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი (PBOMFM) არის თავსებადი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ფინანსური პროგრამირებისა და პოლიტიკის მოდელის სტრუქტურასთან, რომელიც ეკონომიკური თეორიებიდან გამომდინარე ერთმანეთთან აკავშირებს ოთხ ძირითად სექტორს:

- რეალური სექტორი
- ფისკალური სექტორი[1]
- საგარეო სექტორი
- მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკურ მოდელში აღნიშნულ სექტორებს შორის კავშირები წარმოდგენილია განტოლებების სახით, რომელიც იყოფა სამ ძირითად ჯგუფად:

1. **სააღრიცხვო იგივეობა:** მოიცავს ისეთ განტოლებებს, რომლებიც ასახავს სახელმწიფო ანგარიშსწორების იგივეობებს. მაგალითად, მთლიანი შიდა პროდუქტი უტოლდება მოხმარების, ინვესტიციების, სახელმწიფო დანახარჯებისა და წმინდა ექსპორტის ჯამს.
2. **ეკონომეტრიკული განტოლებები:** ასახავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ეკონომიკურ მოდელებს. მაგალითად, სამომხმარებლო ხარჯების განტოლება ეყრდნობა დაშვებას, რომ რეალურ მშპ-სა და სესხების რეალურ საბაზრო საპროცენტო განაკვეთს გავლენა აქვს სამომხმარებლო ხარჯების მოცულობაზე. ამასთან აღსანიშნავია, რომ ეკონომიკური განტოლებების შესადგენად გამოყენებულია ისეთი ეკონომიკური მოდელები, როგორებიცაა: ავტორეგრესიული მცოცავი საშუალოს მოდელი, ვექტორული ავტორეგრესია, შეზღუდული ვექტორული შეცდომის შესწორების მოდელი, უმცირეს კვადრატთა მეთოდის შეცდომის შესწორების მოდელი, ბაიესიანური ვექტორული ავტორეგრესიის მოდელი. ამასთანავე, მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელში დაშვებები გაკეთებულია 51 მაკრო-ფისკალურ ცვლადზე, საიდანაც 16 ეგზოგენური დაშვებაა, 31 წარმოადგენს მაკრო-ეკონომეტრიკული მოდელებიდან მიღებულ შეფასებებს (25 - მოდელიდან მიღებული შედეგებია, ხოლო 6 - მათზე დაფუძნებული გაანგარიშებები) და 4 ცვლადის დაშვება გაკეთებულია ექსპერტული შეფასების საშუალებით.
3. **ტექნიკური განტოლებები:** მოიცავს კავშირებს ცვლადებს შორის, რომელიც ეყრდნობა ისტორიული მონაცემებიდან და სტილიზირებული ფაქტებიდან გაკეთებულ დაშვებებს. მაგალითად, მომსახურების ექსპორტის პროგნოზული მონაცემი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მომსახურების ექსპორტის წილი მთლიანი ექსპორტის მოცულობაში უტოლდება ბოლო სამი წლის წილის საშუალოს.

მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მოდელი ეყრდნობა 1996Q1-2023Q2 წლების კვარტალურ მონაცემებს. მონაცემთა ბაზა შედგენილია შემდეგი ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილი მონაცემებით:

საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური - რეალური სექტორის ცვლადები;
საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო - ფისკალური სექტორის ცვლადები;
საქართველოს ეროვნული ბანკი - საგარეო სექტორისა და მონეტარული სექტორის ცვლადები.

[1] მოდელში ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილი აღებულია მთავრობის საშუალოვადიანი პროგნოზებიდან, როგორც ეგზოგენური ცვლადი.

საბაზისო სცენარი

2.რეალური სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა 6.7%-ით გაიზრდება. მშპ-ის რეალური ზრდის პროგნოზი 2023 წლისთვის (6.7%) 0.2 პროცენტული პუნქტით (პპ) აღემატება ეკონომიკური ზრდის მთავრობის პროგნოზს[2] (6.5%) და განსხვავდება (0.9 პპ-ით აღემატება) საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის ივნისში გამოქვეყნებული საპროგნოზო მაჩვენებლისაგან[3]. 2020 წელს კოვიდ პანდემიის შედეგად დაფიქსირებული ეკონომიკური კლების შემდგომ (-6.8%), მნიშვნელოვანი ეკონომიკური ზრდა დაფიქსირდა როგორც 2021 წელს (10.5%), აგრეთვე 2022 წელს (წინასწარი მონაცემით 10.1%), რაც ძირითადად განპირობებული იყო 2020 წლის COVID 19-ის პანდემიით გამოწვეული მაღალი ეკონომიკური კლების გამო არსებული ე.წ. საბაზისო ეფექტით და მოსალოდნელზე მნიშვნელოვნად უკეთესი განვითარების ტენდენციის არსებობით. აღსანიშნავია ისიც, რომ მიუხედავად მიმდინარე რუსეთ-უკრაინის ომისა, 2021 წელს დაწყებული ეკონომიკური ზრდის ტემპი 2022 წელსაც შენარჩუნდა როგორც საგარეო ვაჭრობის მაჩვენებლებში, აგრეთვე გზავნილების, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების, საფინანსო სექტორის, ტურიზმის სექტორის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლების მიმართულებით. საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ემყარება დაშვებას, რომ მიმდინარე წელს და საშუალოვადიან პერიოდში შენარჩუნდება გასული ორი წლის განმავლობაში დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური ზრდის ტენდენციები, უფრო მეტად გაიზრდება ტურიზმის მაჩვენებლები, მნიშვნელოვან დონეზე შენარჩუნდება საგარეო ვაჭრობის და სხვა ეკონომიკური მაჩვენებლები. დაშვებისას ასევე მხედველობაშია მიღებული როგორც ქვეყნის შიდა ეკონომიკური აქტივობა, ასევე - საქართველოს მთავარი სავაჭრო პარტნიორი ქვეყნების[4] ეკონომიკური ზრდის წინასწარი შეფასებები და პროგნოზი[5]. კერძოდ:

- მოსალოდნელია, რომ 2022 წელთან შედარებით 2023 წლისათვის მნიშვნელოვნად გაიზრდება მომსახურების სფერო, განსაკუთრებით კი ტურისტული სექტორი, გაიზრდება როგორც მომსახურების ექსპორტი, ისე იმპორტი.
- კორონავირუსის პანდემიის პერიოდში მნიშვნელოვნად გაზრდილი ინფლაციის ზრდის ტემპის საპასუხოდ, ეროვნულმა ბანკმა 2022 წლის თებერვლიდან მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი გაზარდა, რომელმაც თებერვლის დასაწყისიდან 10.5%, ხოლო მარტის ბოლოდან 11.0% შეადგინა. 2022 წელს საშუალო წლიურმა ინფლაციამ 11.9% შეადგინა, რის შემდგომაც აღნიშნულმა მაჩვენებლმა შემცირება დაიწყო. თუმცა, უნდა აღინიშნოს, რომ ინფლაციის მკვეთრი კლება დაფიქსირდა 2023 წლის მეორე კვარტალში, კერძოდ, 2023 წლის ივლისში წლიური ინფლაციის დონე 0.3%-ით განისაზღვრა, რაც ძირითადად მსოფლიო ბაზარზე ნავთობსა და სურსათზე ფასების კლებით იქნა გამოწვეული. 2023 წლის ივლისის თვეში სურსათის ფასების რეალური ინდექსი წინა წლის შესაბამის თვესთან მიმართებაში 13.3%-ით შემცირდა[6]. 2023 წლის მეორე კვარტალში სამომხმარებლო ფასების ინფლაციის შემცირების პასუხად, საქართველოს ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის კომიტეტმა 2023 წლის 10 მაისის გადაწყვეტილებით

[2] მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქათველოს პარლამენტში 3 ოქტომბერს ინიცირებული „საქართველოს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესახებ" საქართველოს კანონის პროექტზე თანდართული 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

[3] www.pbo.parliament.ge

[4] ევროკავშირი, რუსეთი, თურქეთი, აზერბაიჯანი, სომხეთი, ჩინეთი, უკრაინა და აშშ.

[5] წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდის „მსოფლიო ეკონომიკური მიმოხილვა“ ოქტომბერი, 2023“ (WEO October 2023) https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2023/10/10/world-economic-outlook-october-2023

[6] წყარო: FAO Food Price Index | World Food Situation | Food and Agriculture Organization of the United Nations

მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთი 0.5 პპ-ით, 2 აგვისტოს 0.25 პპ-ით და 13 სექტემბერს 0.25 პპ-ით[7] შეამცირა. აღნიშნულის შესაბამისად, აგრეთვე, აგვისტოს და სექტემბრის თვეებში დაფიქსირებული წლიური ინფლაციის ტემპის 0.9% და 0.7%-იანი ზრდების გათვალისწინებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლის მეორე ნახევარში წლიური ინფლაციის დაბალი ზრდის ტემპი შენარჩუნდება და 2023 წელს წლიური ინფლაცია მიზნობრივ (3.0%) ჩამოსცდება. აღნიშნული ტრენდის შენარჩუნება მოსალოდნელია საშუალოვადიან პერიოდშიც, რასაც პოლიტიკის განაკვეთის უფრო მეტად შემცირება შეიძლება მოჰყვეს.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, საშუალოვადიან პერიოდში (2023-2027 წლებისთვის) ეკონომიკური ზრდის საშუალო წლიური ტემპი 5.5%-ს შეადგენს, რაც საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის ივნისის თვეში გაკეთებულ საპროგნოზო მაჩვენებელს 0.2 პროცენტული პუნქტით აღემატება (საშუალოდ 5.3%-იანი ზრდა 2023-2027 წლებში). აღნიშნული ძირითადად განპირობებულია იმით, რომ მიმდინარე წელს დაფიქსირებული მაღალი ეკონომიკური მაჩვენებლების ფონზე საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზი 2023 წლის ეკონომიკურ ზრდასთან მიმართებით გაიზარდა, ასევე შეიცვალა 2023–2027 წლების ეკონომიკური ზრდის პროგნოზები სხვადასხვა მიმართულებით. ოფისის მიერ 2023 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებული პროგნოზი 2023 წლის ეკონომიკური ზრდის ტემპებთან დაკავშირებით (5.8%) ითვალისწინებდა იმ პერიოდისათვის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე არსებულ ინფორმაციას და ეკონომიკურ ტენდენციებს, ხოლო მომდევნო პერიოდში დაფიქსირებულმა მოსალოდნელზე მაღალმა ეკონომიკურმა ზრდამ შეცვალა საბიუჯეტო ოფისის მოლოდინები მიმდინარე წლის საპროგნოზო მაჩვენებლებთან მიმართებაში. 2023 წელს ეკონომიკური აქტივობის ზრდაში ყველაზე დიდ წვლილს რეალური მოხმარება და ინვესტიციები შეიტანს და რეალური მშპ-ის ზრდას შესაბამისად 3.1 და 2.8 პპ-ით განაპირობებს. აღსანიშნავია, რომ დადებითი წვლილი ექნება წმინდა ექსპორტსაც (0.9 პპ) მიმდინარე წლის ეკონომიკურ ზრდაში.

რაც შეეხება მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელს ანალოგიური პერიოდისათვის, 2023-2027 წლებში საშუალო ეკონომიკური ზრდის სამთავრობო პროგნოზი 5.3%-ს უტოლდება, რაც 0.2 პპ-ით მეტია 2023 წლის ივნისის ანალოგიური მაჩვენებლის პროგნოზზე (5.1%-იანი ზრდა 2023-2027 წლებში). აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის ეკონომიკური ზრდის პროგნოზი საშუალოვადიანი პერიოდისათვის ითვალისწინებს მთავრობის საშუალოვადიან პერიოდში არაფინანსური აქტივების (ე.წ. კაპიტალური ხარჯები) საპროგნოზო/დაგეგმილ ზრდას, რომლის ფაქტობრივმა დინამიკამ, შესაძლოა, შესაბამისი გავლენა მოახდინოს ოფისის საპროგნოზო მაჩვენებლების ფაქტობრივ რეალიზებაზე.

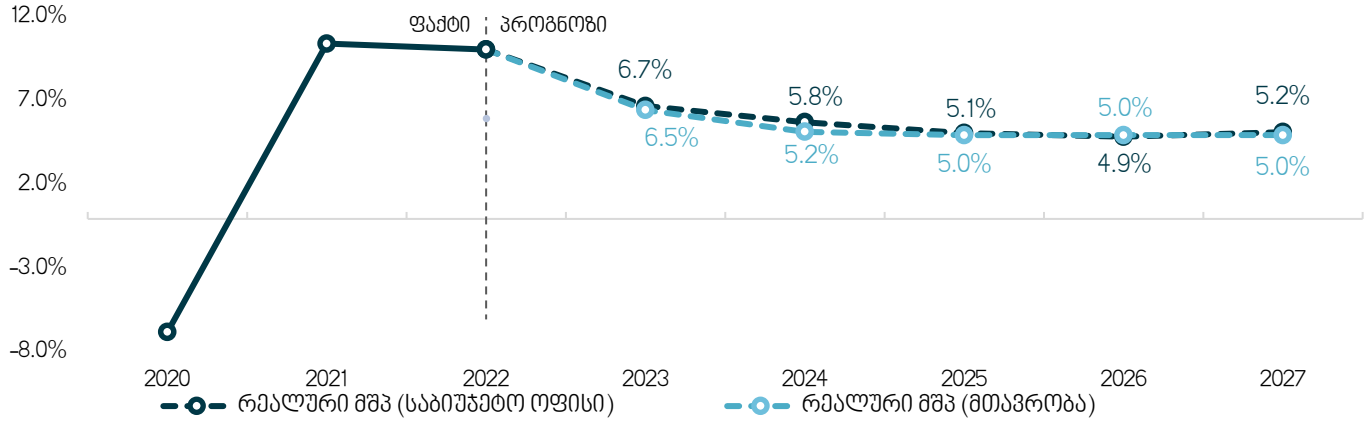

დიაგრამა 1: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი.

[7] https://nbg.gov.ge/monetary-policy/committee-decisions

საინტერესოა მთლიანი ფაქტორული პროდუქტიულობის დინამიკის კავშირი ეკონომიკურ აქტივობასთან, რომლის შესაფასებლადაც მნიშვნელოვანია გავაანალიზოთ, რამდენად შეესაბამება მიმდინარე ეკონომიკური ზრდა იმ პოტენციალს, რომელიც ქვეყანას თავისი რესურსების ოპტიმალური ათვისებისა და გამოყენების პირობებში ექნებოდა. ყველაზე მართებულია, გაანგარიშდეს ე.წ. პოტენციური მშპ და შედარდეს ფაქტობრივ მდგომარეობას. აღნიშნული სხვაობა რეალურ და პოტენციურ მშპ-ის შორის იქნება ე.წ. მშპ-ის გაპი[8].

აღსანიშნავია, რომ 2020 წელს დაფიქსირებული მკვეთრი ეკონომიკური კლების ფონზე, ქვეყნის ეკონომიკა პოტენციურ დონეს ჩამორჩებოდა და, შესაბამისად, რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტის უარყოფი გაპი ფიქსირდებოდა, თუმცა 2021 წლიდან დაწყებული მკვეთრი ეკონომიკური ზრდის შესაბამისად უარყოფითი გაპი დაიხურა და ქვეყნის ეკონომიკურმა ზრდამ მის პოტენციურ დონეს გადააჭარბა. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, დადებითი გაპია მოსალოდნელი საშუალოვადიან პერიოდშიც, თუმცა ქვეყნის ეკონომიკა თანდათან დაუახლოვდება პოტენციურ დონეს და შესაბამისად, საშუალოვადიანი პერიოდის ბოლოს, 2026-2027 წლებში, რეალური მშპ პოტენციურს უმნიშვნელოდ გადააჭარბებს[9].

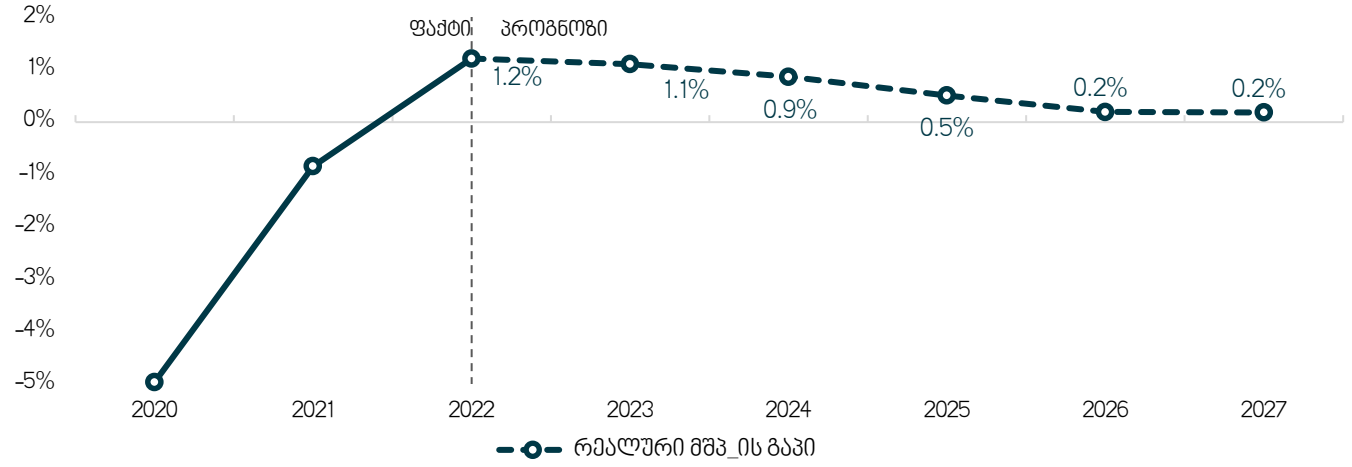

დიაგრამა 2: რეალური მშპ-ის გაპი.

რაც შეეხება ნომინალურ მშპ-ს ერთ სულზე, მისი მოცულობა საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით 2023 წლისთვის 21,133 ლარს, ხოლო 2027 წლისათვის - 29,269 ლარს შეადგენს. აღნიშნული მაჩვენებელი განსხვავდება მთავრობის პროგნოზისგან, რომელიც 2023 წელს 21,359 ლარს, ხოლო 2027 წლისთვის კი 29,277 ლარს შეადგენს. ერთ სულზე მშპ-ის ინდიკატორის განსხვავებული მაჩვენებლების ძირითადი გამომწვევი მშპ-ის და დეფლატორის განსხვავებული პროგნოზებია, აგრეთვე დაშვება მოსახლეობის რიცხოვნობის შესახებ[10]. კერძოდ, ოფისის პროგნოზით მშპ-ის დეფლატორის მაჩვენებელი 2023 წელს შეადგენს 3.3%-ს, ხოლო მთავრობის პროგნოზით აღნიშნული მაჩვენებელი 3.1%-ს გაუტოლდება.

[8] დამატებით, მშპ-ს გაპის შესახებ იხ. http://pbo.parliament.ge/media/k2/attachments/KP0215.pdf

[9] მშპ-ის პოტენციური დონე შეფასებულია „კალმანის ფილტრის“ გამოყენებით. პოტენციური დონის შეფასების მეთოდოლოგიისათვის იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

[10] საბიუჯეტო ოფისის მიერ ერთ სულ მოსახლეზე მშპ-ის დასათვლელად (მიმდინარე ფასებში) აღებულია საქართველოს მოსახლეობის რიცხოვნობა 3.736357 მლნ კაცი (წყარო: საქსტატი. 2023 წლის 1 იანვარი), ხოლო ფინანსთა სამინისტროს მიერ აღებულია 3.688647 მლნ კაცი (წყარო: საქსტატი. 2022 წლის 1 იანვარი).

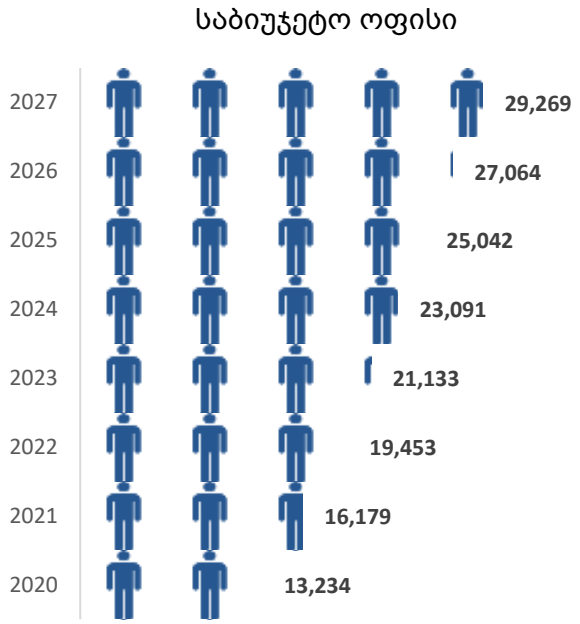

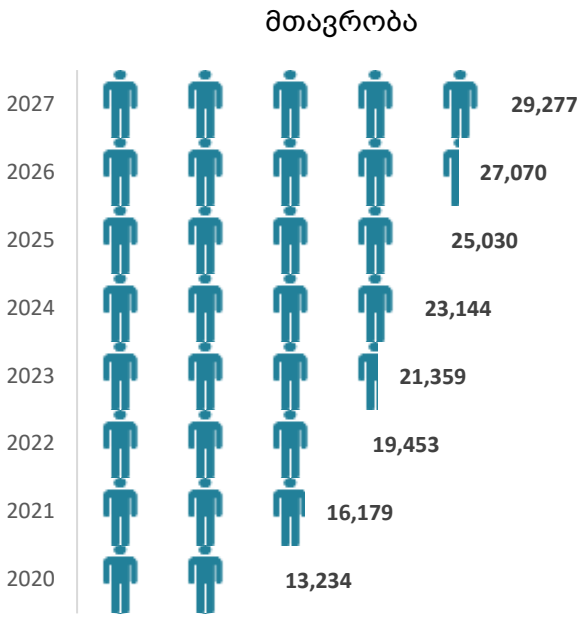

დიაგრამა 3: მშპ ერთ სულ მოსახლეზე, ნომინალური ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წლისათვის ნომინალური მშპ 10.0%-ით გაიზრდება და 78,961 მლნ ლარს მიაღწევს. აღსანიშნავია, რომ მთავრობის რეალური ეკონომიკური ზრდის ტემპის და ინფლაციის განსხვავებული პროგნოზების გათვალისწინებით, ნომინალური მშპ-ის მაჩვენებელი ჩამორჩება საბიუჯეტო ოფისის მაჩვენებელს როგორც მიმდინარე წელს, ასევე საშუალოვადიან პერიოდში.

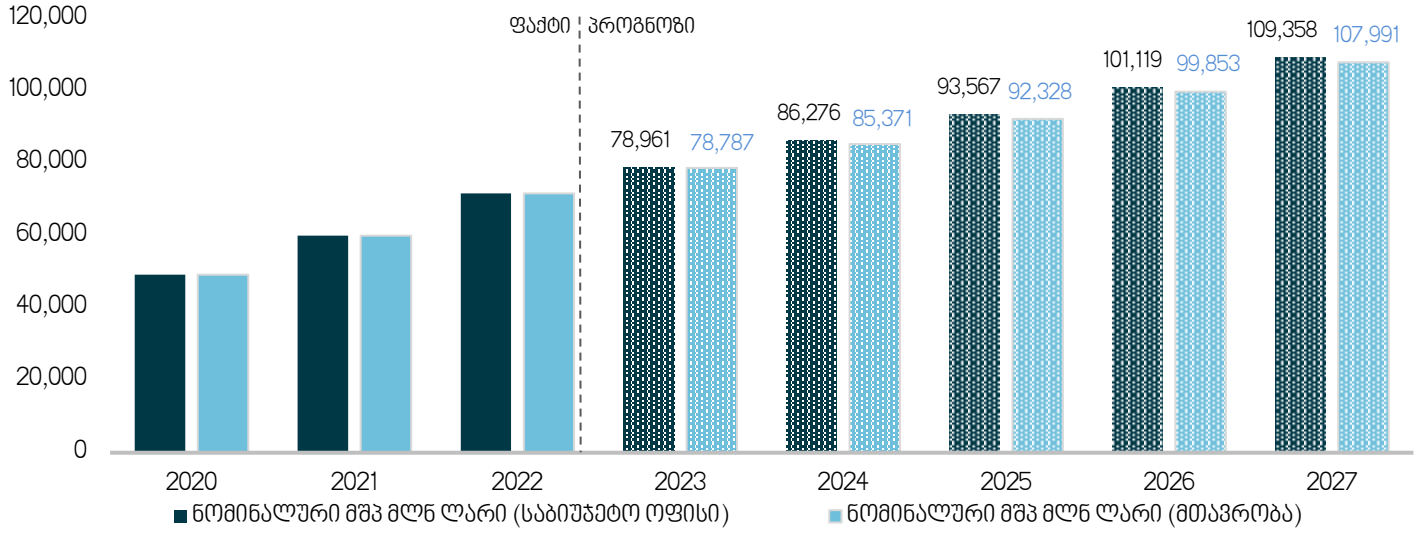

დიაგრამა 4: ნომინალური მშპ მლნ ლარი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ეროვნული ბანკის მონეტარული პოლიტიკის ე.წ. „საორიენტაციო ტრაექტორიის“ გათვალისწინებით, **2023 წლისთვის ინფლაცია მიზნობრივ მაჩვენებელზე ნაკლები იქნება და 2.7%-ს მიაღწევს**. ოფისის მიერ 2023 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებული წლიური ინფლაციის საპროგნოზო მაჩვენებელი 2.3%-ს შეადგენდა. ინფლაციის მიზნობრივ მაჩვენებელზე

დაბალი მაჩვენებელია, ასევე, მოსალოდნელი საშუალოვადიან პერიოდშიც. აღსანიშნავია, რომ 2023 წლის მეორე ნახევარში ინფლაციის მაჩვენებლის მკვეთრ შემცირებაზე გავლენა იქონია 2023 მეორე ნახევარში ნავთობის და სასურსათო პროდუქციის მსოფლიო ბაზარზე ფასების მნიშვნელოვანმა კლებამ, თუმცა მიმდინარე წლის ეროვნული ბანკის მიერ მონეტარული პოლიტიკის განაკვეთის შემცირების, აგრეთვე აგვისტოს და სექტემბრის თვეებში დაფიქსირებული წლიური ინფლაციის მცირე ზრდის შემდეგ (0.9% და 0.7% შესაბამისად), საბიუჯეტო ოფისის საპროგნოზო წლიური ინლაციის მაჩვენებელი 0.4 პპ-ით გაიზარდა ივნისის პროგნოზთან შედარებით. აღნიშნული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია წლის განმავლობაში მცირე ტემპით განაგრძობს ზრდას.

მთავრობის პროგნოზით 2023 წელს ინფლაცია 2.6%-ს შეადგენს და საშუალოვადიან პერიოდში ეროვნული ბანკის მიზნობრივ 3.0%-იან მაჩვენებელს არ გადააჭარბებს. გასათვალისწინებელია, რომ როგორც მონეტარული პოლიტიკის, ასევე - საგარეო ფაქტორების განსხვავებულმა ცვლილებამ, შესაძლებელია, განაპირობოს განსხვავებები საპროგნოზო მაჩვენებლებისაგან.

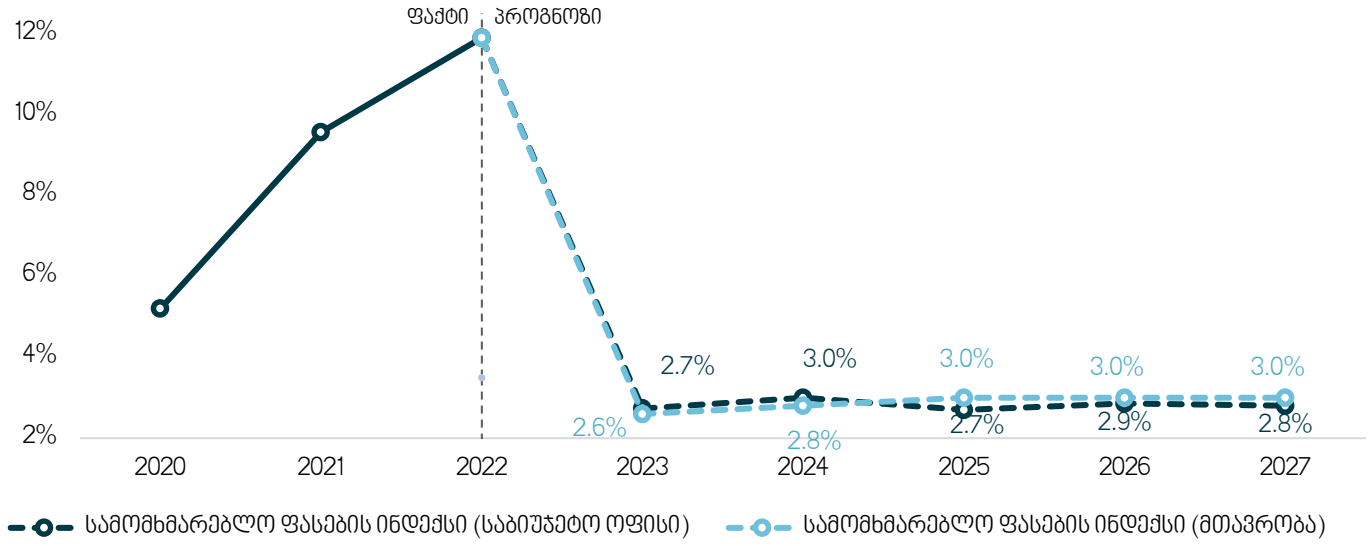

დიაგრამა 5: სამომხმარებლო ფასების ინდექსები, პერიოდის საშუალო.

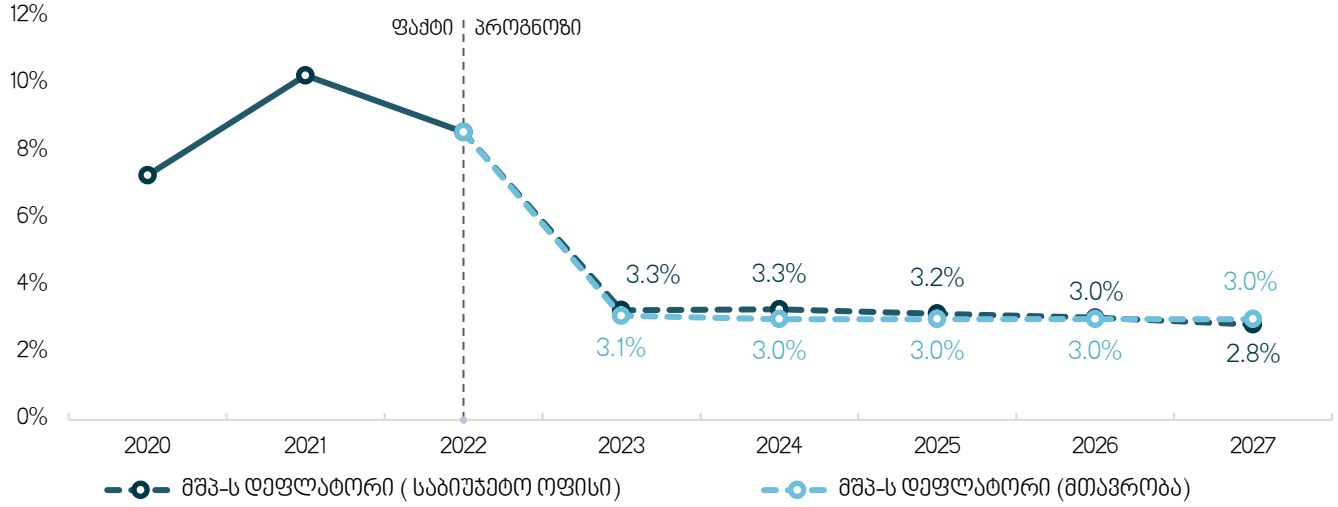

დიაგრამა 6: მშპ-ის დეფლატორი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, გამოცოცხლებული ეკონომიკური აქტივობის პარალელურად კერძო ინვესტიციების მშპ-სთან ფარდობა 2023 წლისათვის 2022 წელთან შედარებით 3.2%-ული პუნქტით გაიზრდება და მშპ-ის 15.6%-ს მიაღწევს, საშუალოვადიან პერიოდში ზრდადი ტენდენცია ექნება და 2027 წელს 17.1%-ს შეადგენს. საშუალოვადიან პერიოდში ზრდის ტრენდი ექნება კერძო დანაზოგების მშპ-თან ფარდობასაც, 2023 წლისთვის იგი მშპ-ის 13.8%-ის, ხოლო 2027 წლისათვის - 15.5%-ის დონეზე დაფიქსირდება. აღსანიშნავია, რომ საშუალოვადიან პერიოდში მთლიანი დანაზოგები კვლავ არ იქნება საკმარისი მთლიანი ინვესტიციების დასაფინანსებლად, ამიტომ ინვესტიციები დანარჩენი მსოფლიოსგან მიღებული სესხებით დაფინანსდება (მიმდინარე ანგარიშის უარყოფითი ბალანსი). **მთავრობის პროგნოზის მიხედვით 2023 წლისათვის კერძო ინვესტიციების მშპ-თან ფარდობის ზრდა 14.7%-მდე არის მოსალოდნელი, საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება და 2027 წლისთვის 17.5%-ს გაუტოლდება**.

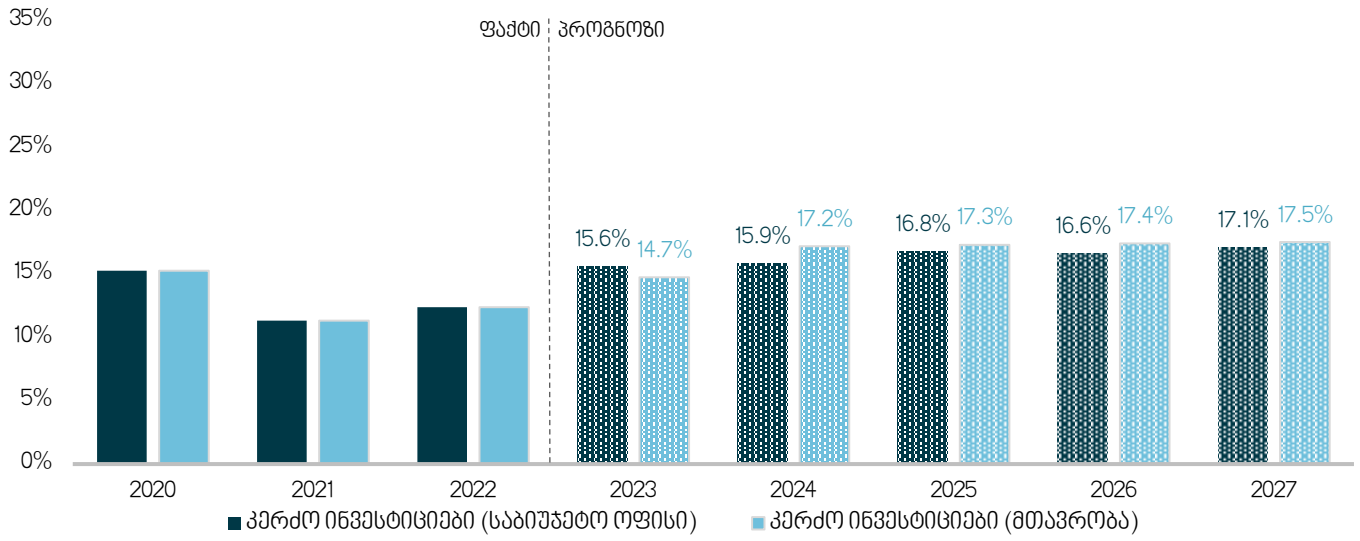

დიაგრამა 7: კერძო ინვესტიციები, მშპ-თან შეფარდება.

3.ფისკალური სექტორი

ფისკალური გარემოს ანალიზისათვის მნიშვნელოვანია ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს მოცულობა როგორც საშუალოვადიან, ასევე - გრძელვადიან პერიოდში. **პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს[11] (GFSM 2014) მშპ-თან მოსალოდნელი ფარდობა -2.8%-ს შეადგენს (2023 წლის ივნისის პროგნოზით იგი -2.4% იყო). ამასთან, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, ე.წ. მოდიფიცირებული მთლიანი სალდოს[12]**

[11] ბიუჯეტის მთლიანი სალდო = ბიუჯეტის შემოსავლებსა და ხარჯებს შორის სხვაობას გამოკლებული არაფინანსური აქტივების ცვლილება.
[12] მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო - ბიუჯეტის მთლიან სალდოსა და ფინანსური აქტივების ცვლილებას შორის სხვაობა.

მაჩვენებელი (რომელიც ცალკეული მუხლების რეკლასიფიკაციით მიიღება და გამოიყენება IMF-ის პროგრამაში) **2023 წლისთვის -2.7%-ს გაუტოლდება.**

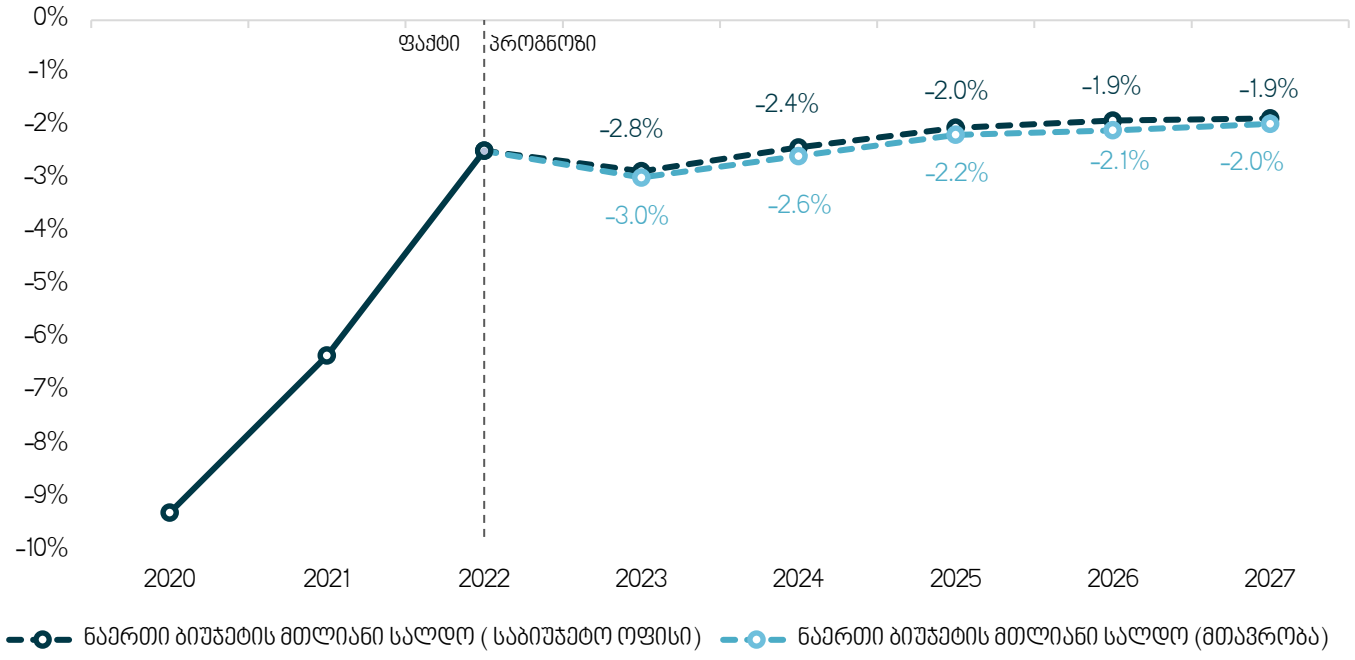

დიაგრამა 8: ბიუჯეტის მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

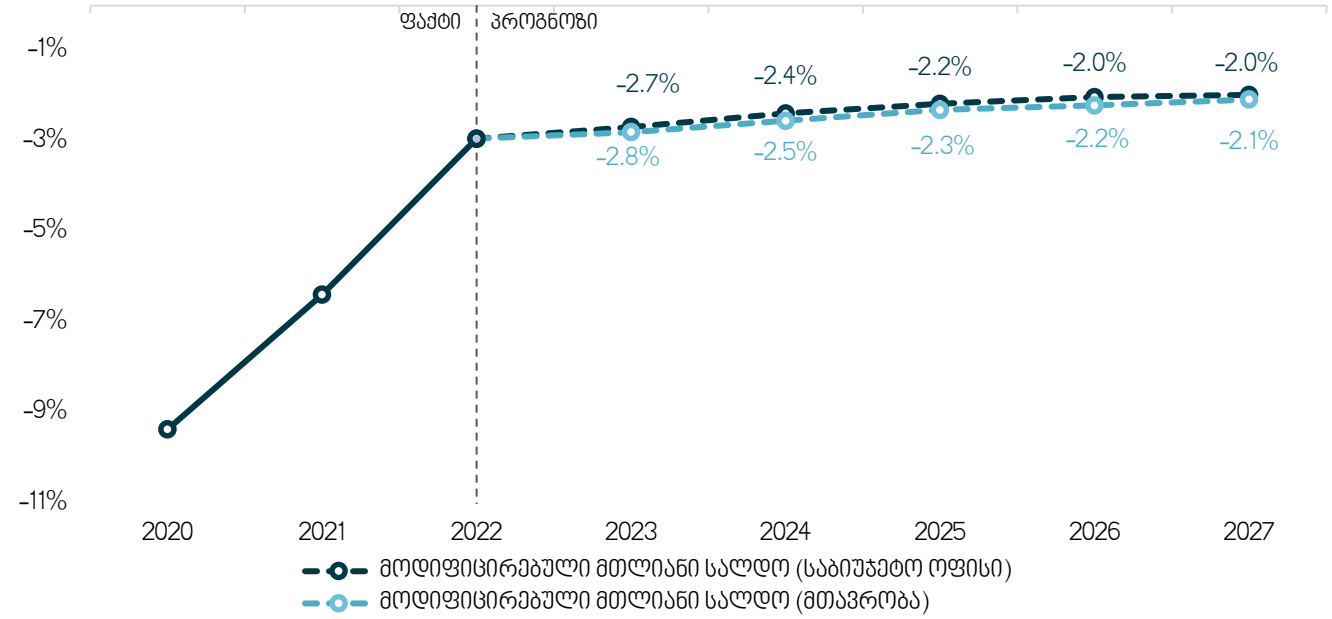

დიაგრამა 9: მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო, მშპ-თან შეფარდება.

2023 წელს, საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის[13] მაჩვენებელი (-2.8%) 0.2 პპ-ით ნაკლებია მთავრობის ანალოგიურ მაჩვენებელზე (-3.0%), რაც ძირითადად გამოწვეულია იმით, რომ საბიუჯეტო ოფისის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლები 170 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის მაჩვენებელს. აღნიშნული განპირობებულია როგორც არაპირდაპირი, ისე პირდაპირი გადასახადების განსხვავებული პროგნოზით. აღსანიშნავია, რომ როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზით 2023 წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-ზე მეტი არ იქნება და აღნიშნული ტრენდი შენარჩუნდება საშუალოვადიან პერიოდშიც.

რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის[14] დეფიციტს, რომელზეც 2019 წლიდან ვრცელდება „ეკონომიკური თავისუფლების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონით ე.წ. ბიუჯეტის ბალანსის/დეფიციტის წესი, იგიც საშუალოვადიან პერიოდში ნაერთი ბიუჯეტის მსგავსად შემცირების ტენდენციას ავლენს. როგორც საბიუჯეტო ოფისის, ისე მთავრობის პროგნოზების მიხედვით 2023 წელს ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს კლების ტენდენცია ექნება და არ აღემატება ფისკალური წესით განსაზღვრულ 3.0%-იან ლიმიტს. კერძოდ, 2023 წელს საბიუჯეტო ოფისის ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტის მაჩვენებელია -2.8%, რაც 0.2 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება მთავრობის ანალოგიური მაჩვენებლისგან (-3.0%) და 0.4 პპ-ით მეტია საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის ივნისის თვეში გამოქვეყნებულ პროგნოზზე (-2.4%).

აქვე ხაზგასასმელია, რომ როგორც უკვე აღინიშნა, ნაერთი ბიუჯეტის ხარჯვით ნაწილთან დაკავშირებით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზების საბაზისო სცენარი ეყრდნობა მთავრობის მიერ წარმოდგენილ 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ ფისკალურ გეგმას საშუალოვადიანი პერიოდისათვის.

ფისკალური სექტორის ანალიზის დროს, აგრეთვე მნიშვნელოვანია საშუალოვადიანი პერიოდისათვის შეფასდეს ფისკალური ინდიკატორები ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან მიმართებით[15], კერძოდ - დისკრეციული ფისკალური პოლიტიკის მიმართულება და კავშირი ეკონომიკურ ციკლთან[16].

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023-2027 წლებში ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტს (ციკლურად შესწორებული პირველადი მთლიანი სალდო) და შესაბამისად, დადებით ფისკალურ პოზიციას (გარდა 2026 წლისა, როდესაც ფისკალური პოზიცია მცირედით უარყოფითია) ემთხვევა მშპ-ის დადებითი გაპი, რაც პროციკლური ფისკალური ექსპანსიაა[17] და გულისხმობს იმას, რომ ქვეყნის

---

[13] ბიუჯეტის დეფიციტი = ბიუჯეტის უარყოფითი მთლიანი სალდო.

[14] საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის მიხედვით სახელმწიფოს ერთიანი ბიუჯეტი არის ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკების ერთიანი რესპუბლიკური და მუნიციპალიტეტების ერთიანი მუნიციპალური ბიუჯეტების კონსოლიდირებული ბიუჯეტი.

[15] კვლევა ეყრდნობა დაშვებას, რომ ხარჯვითი პოლიტიკა სრულად დისკრეციულია: გადაწყვეტილებები ბიუჯეტის ხარჯვითი ნაწილის შესახებ არ მიიღება ეკონომიკური ციკლების მიხედვით.

[16] იხილეთ საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი პუბლიკაცია: "ფისკალური პოლიტიკის შეფასება საქართველოსათვის: მიმართულება, ციკლურობა, მანევრირების რესურსი".

[17] ანტიციკლური ფისკალური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება მისი სტიმულირება.

პროციკლური ექსპანსია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება

ანტიციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, ხოლო ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

პროციკლური კონსოლიდაცია - როდესაც ქვეყნის რეალური მშპ ჩამორჩება მის პოტენციურ დონეს, მაგრამ ამ დროს სახელმწიფო ეკონომიკაში ნაკლებ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური კონსოლიდაცია), ანუ ეკონომიკის შენელების დროს ხდება დეფიციტის შემცირება.

რეალური მშპ მეტია მის პოტენციურ დონეზე, თუმცა სახელმწიფო ეკონომიკაში მეტ რესურსს დებს, ვიდრე იღებს (ფისკალური ექსპანსია), ანუ ეკონომიკური ზრდის დროს ხდება მისი სტიმულირება. რაც შეეხება 2026 წელს, ფისკალური პოზიცია მცირედით უარყოფითია, ხოლო მშპ-ის გაპი დადებითი, რაც ანტიციკლურ კონსოლიდაციაზე მიუთითებს.

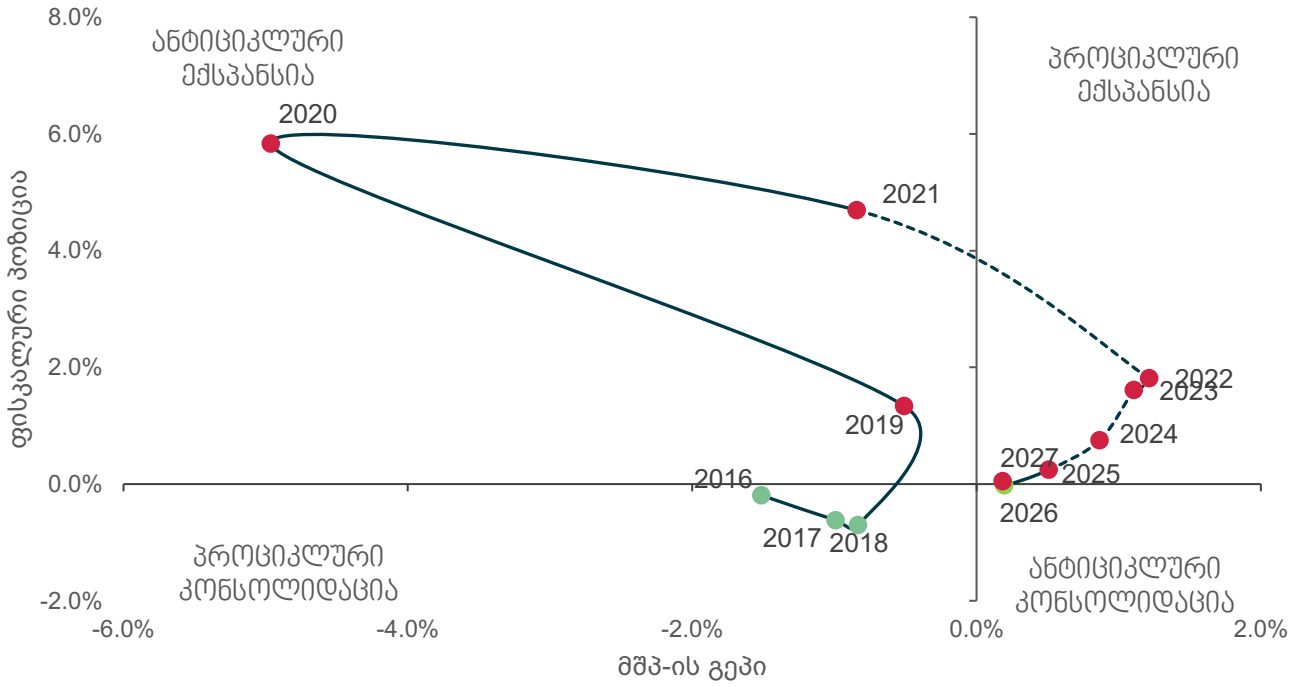

დიაგრამა 10: ფისკალური პოზიცია.

საგადასახადო შემოსავლებთან დაკავშირებით, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისათვის ნაერთი ბიუჯეტის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა 19,580 მლნ ლარს შეადგენს, რაც 215 მლნ ლარით აღემატება საბიუჯეტო ოფისის მიერ 2023 წლის ივნისში გაკეთებულ 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების საპროგნოზო მაჩვენებელს, ხოლო 170 მლნ ლარით აღემატება მთავრობის პროგნოზს (19,410 მლნ ლარი). უნდა აღინიშნოს, რომ განსხვავება შეინიშნება როგორც პირდაპირი, ისე არაპირდაპირი გადასახადების საპროგნოზო მაჩვენებლებს შორის[18] (იხ. დიაგრამა 11-12). საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წლისთვის საგადასახადო შემოსავლების მოცულობა მშპ-ის 24.8%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზი კი 24.6%-ია. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის თანახმად, 2023-2027 წლებისათვის გადასახადების შეფარდება მშპ-თან საშუალოდ 24.8% იქნება.

[18] პირდაპირი გადასახადები, ასევე, მოიცავს სხვა გადასახადების საპროგნოზო შემოსავლებს.

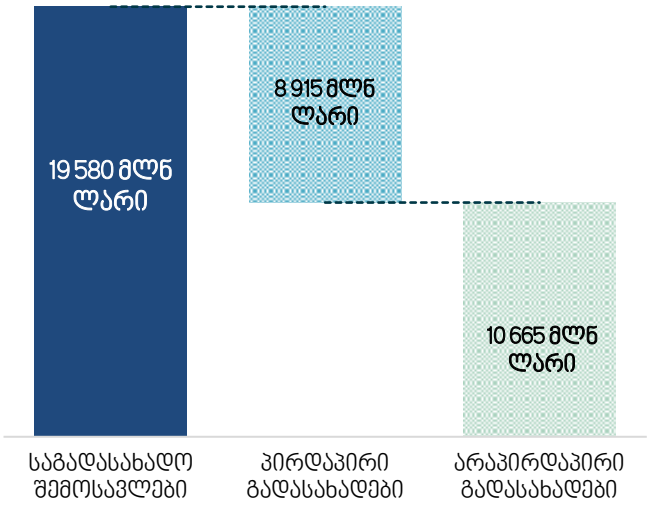

საგადასახადო შემოსავლების კომპონენტების დონეზე ანალიზისას აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, 2023 წელს 0.7 პპ-ით გაიზრდება პირდაპირი გადასახადების[19] წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში (45.5%). შესაბამისად, არაპირდაპირი გადასახადების[20] წილი 54.5% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, საშუალოვადიან პერიოდში პირდაპირი გადასახადების წილი[21] უმნიშვნელოდ მოიმატებს, ხოლო დაიკლებს არაპირდაპირი გადასახადების წილი. აღსანიშნავია, რომ მოცემული საშუალოვადიანი პროგნოზები ეყრდნობა არსებულ ფისკალურ პოლიტიკას და გათვალისწინებულია 2017-2021 წლებში განხორციელებული საგადასახადო და საპენსიო რეფორმები. ფისკალური პოლიტიკის შემდგომმა ცვლილებებმა, შესაძლოა, გამოიწვიოს განსხვავებები აღნიშნული პროგნოზებისაგან.

დიაგრამა 11: 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (საბიუჯეტო ოფისი)

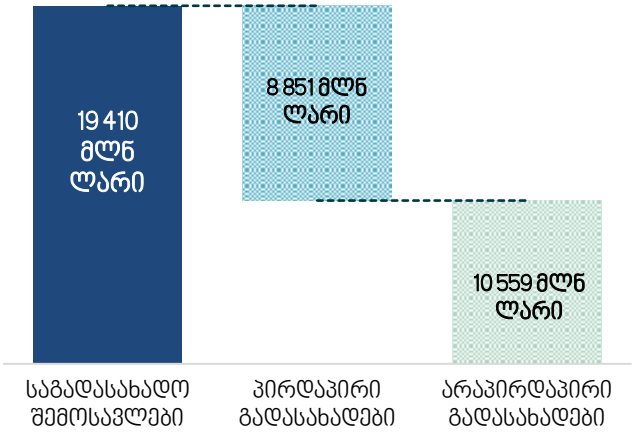

რაც შეეხება მთავრობის საგადასახადო შემოსავლების სტრუქტურას, მოსალოდნელია, რომ პირდაპირი გადასახადების წილი მთლიან საგადასახადო შემოსავლებში 2023 წლისათვის 45.6% იქნება, ხოლო საშუალოვადიან პერიოდში უმნიშვნელოდ გაიზრდება.

დიაგრამა 12: 2023 წლის საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზი (მთავრობა)

[19] პირდაპირი გადასახადი - წესდება პირდაპირ ქონებაზე ან შემოსავალზე (საშემოსავლო გადასახადი, ქონების გადასახადი და სხვა).

[20] არაპირდაპირი გადასახადი – გადასახადი (დღგ, აქციზი და სხვა), რომელიც დგინდება მიწოდებული საქონლის (სამუშაოს, მომსახურების) ფასზე დანამატის სახით და რომელსაც იხდის მომხმარებელი ამ გადასახადით გაზრდილი ფასით საქონლის შეძენისას.

[21] საბიუჯეტო ოფისის აღნიშნული პროგნოზი ეყრდნობა შემდეგ დაშვებებს: მოგების გადასახადის რეფორმის გავლენა გამოვლინდება მომდევნო წლებში, ეკონომიკური განვითარების კვალდაკვალ გაიზრდება როგორც პირდაპირი გადასახადების ადმინისტრირება, ასევე ქონების გადასახადის პროგრესულობიდან გამომდინარე მისი წილიც საგადასახადო შემოსავლებში.

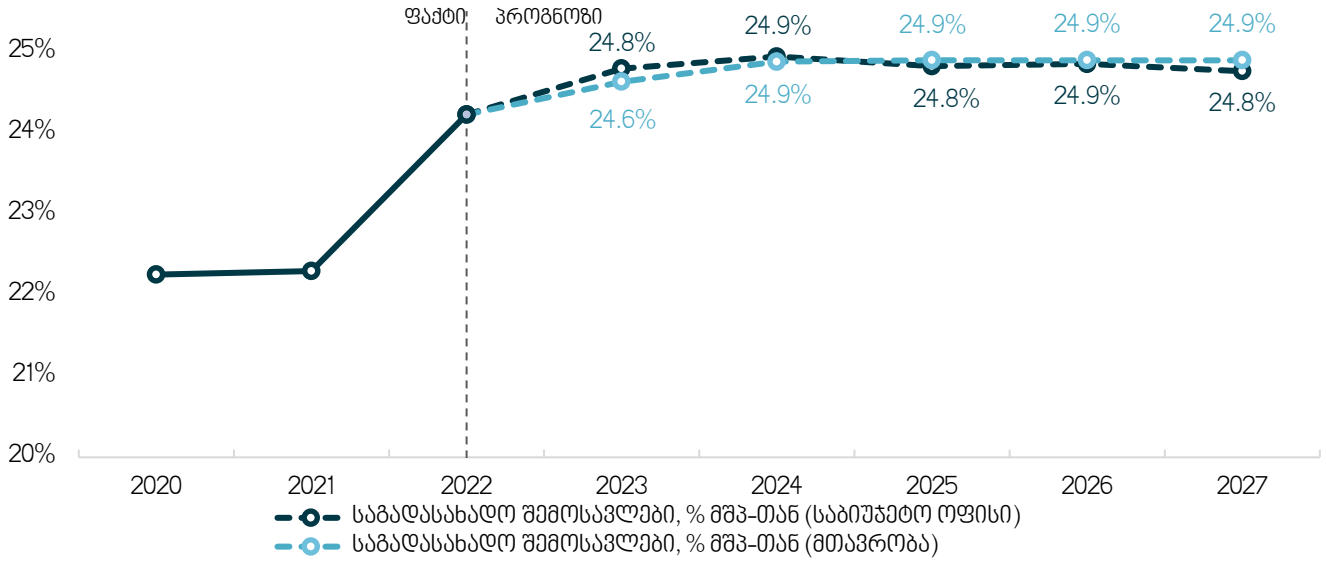

დიაგრამა 13: საგადასახადო შემოსავლები, მშპ-თან შეფარდება.

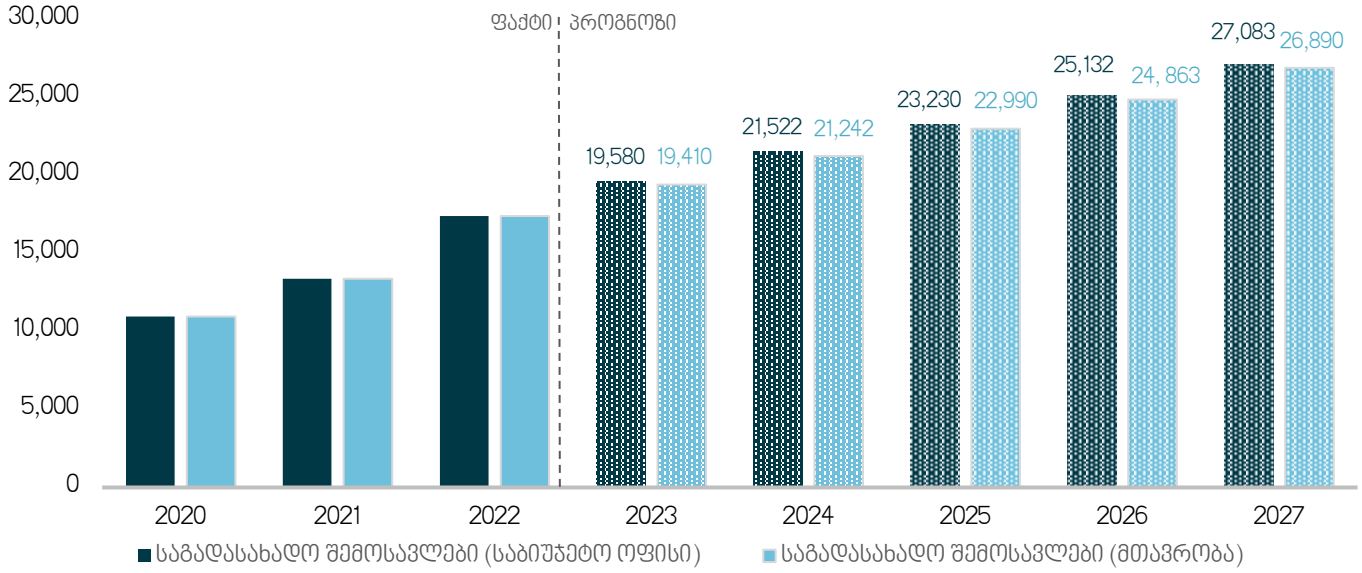

დიაგრამა 14: საგადასახადო შემოსავლები, მილიონი ლარი.

4.საგარეო სექტორი

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, **2023 წლისთვის საგადასახდელო ბალანსის მიმდინარე ანგარიშის მოსალოდნელი დეფიციტი მშპ-ის 3.6%-ია, რაც 1.3 პროცენტული პუნქტით განსხვავდება ოფისის 2023 წლის ივნისის პროგნოზისგან (4.9%), ხოლო მთავრობის საპროგნოზო მაჩვენებელი მშპ-ის 3.5%-ს (2023 წლის ივნისის პროგნოზით 5.4%) შეადგენს.** საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით მიმდინარე ანგარიშის 2023-2027 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -3.9%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება, მთავრობის პროგნოზის მიხედვით დეფიციტი 2023-2027 წლებში საშუალოდ მშპ-ის -4.1%-ის ფარგლებში ჩამოყალიბდება.

საბიუჯეტო ოფისის შეფასებით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის მოსალოდნელი კლების მთავარ მამოძრავებელ ძალას შიდა დანაზოგების საპროგნოზო ზრდა[22] წარმოადგენს. მიუხედავად იმისა, რომ საანგარიშო პერიოდში იზრდება მშპ-ში ინვესტიციების წილიც, დანაზოგების ზრდის ტემპი არამხოლოდ აკომპენსირებს ამ ზრდას, არამედ მიმდინარე ანგარიშის ბალანსის გაუმჯობესებასაც უზრუნველყოფს. ამ მხრივ აღსანიშნავია კერძო დანაზოგების ზრდა.

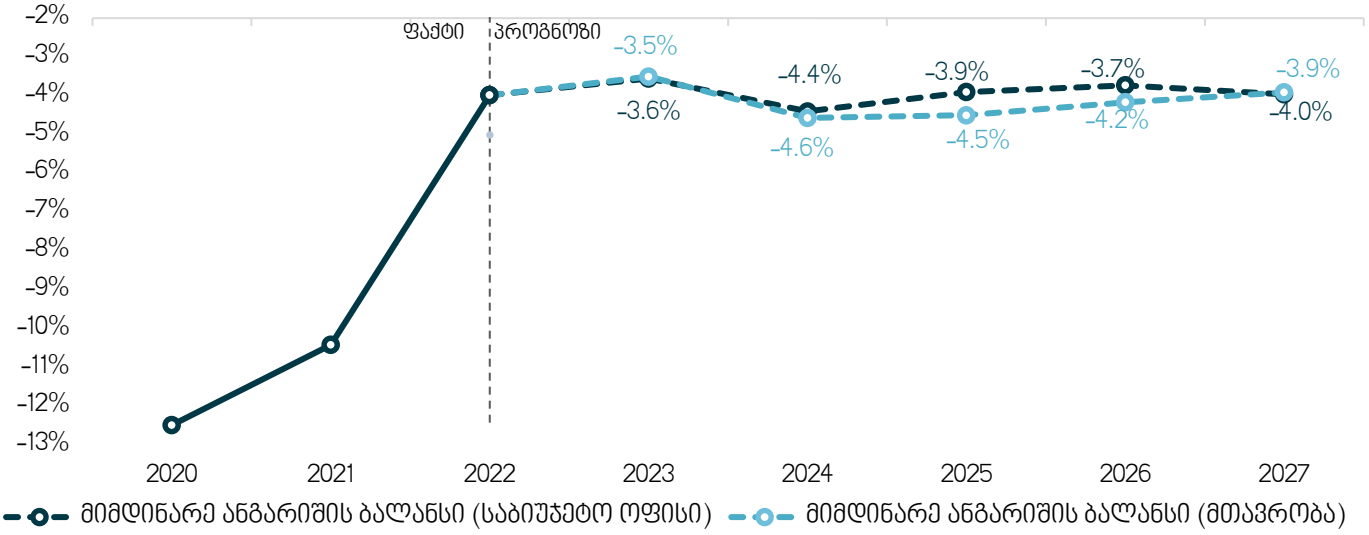

დიაგრამა 15: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის კომპონენტებს:

- საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის ფორმირების მნიშვნელოვანი განმაპირობებელი ფაქტორი სავაჭრო ბალანსის მოსალოდნელი დინამიკაა. Covid-19 პანდემიის გავლენით შემცირებული ეკონომიკური აქვიტობის შემდგომ, 2021 წლიდან საგარეო აქტივობა საგრძნობლად გამოცოცხლდა, რაც გაგრძელდა მომდევნო წელსაც. აქედან გამომდინარე მოსალოდნელია, რომ საგარეო ვაჭრობის მოცულობა მნიშვნელოვნად გაიზრდება და სავაჭრო ბალანსი თანდათან გაუმჯობესდება. **საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, სავაჭრო დეფიციტი 2023 წელს მშპ-ის**

[22] მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი შეგვიძლია განვიხილოთ როგორც მთლიანი ინვესტიციებისა და მთლიანი დანაზოგების სხვაობა - დეფიციტი ნიშნავს, რომ დანაზოგები არაა საკმარისი ინვესტიციების დასაფინანსებლად და ქვეყანა სესხს იღებს დანარჩენი მსოფლიოსგან.

8.3%-ს მიაღწევს, მთავრობის პროგნოზით კი დეფიციტი 9.7% იქნება. საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზის მიხედვით მიმდინარე ანგარიში და სავაჭრო ბალანსი საშუალოვადიან პერიოდში მცირე რყევებით ხასიათდება.

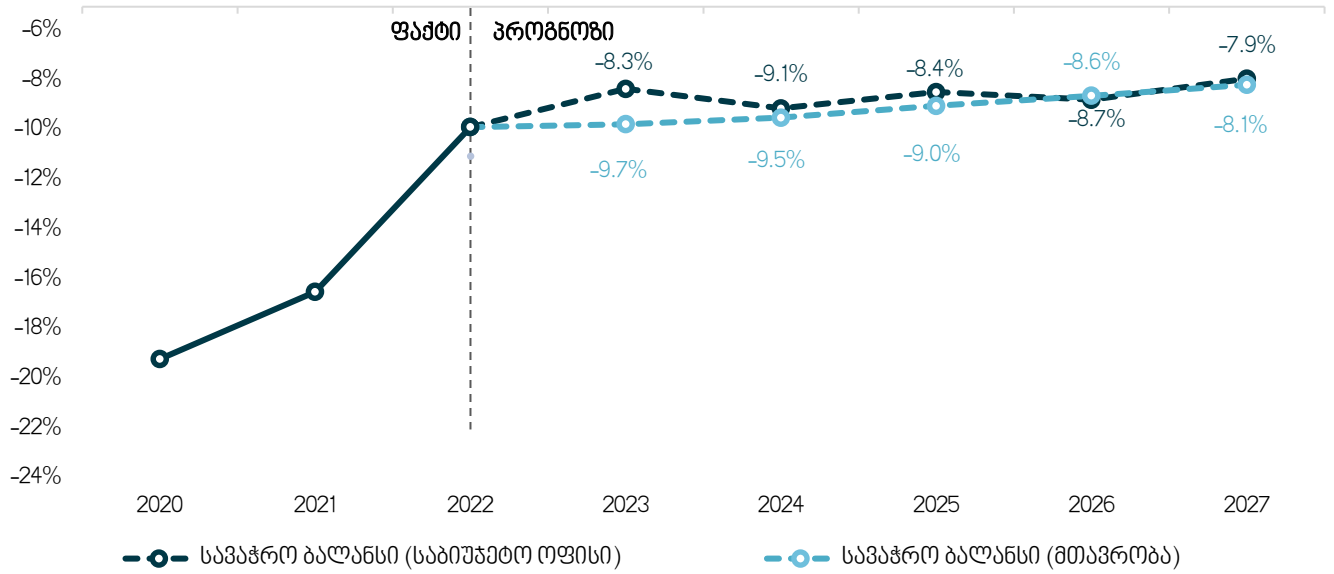

დიაგრამა 16: სავაჭრო ბალანსი, მშპ-თან შეფარდება.

რაც შეეხება მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის დაფინანსების წყაროებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, **2023 წლისთვის წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადების მოსალოდნელი მოცულობა 1,032 მლნ აშშ დოლარს გაუტოლდება** და საშუალოვადიან პერიოდში გაიზრდება, ხოლო მთავრობის პროგნოზით, წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები 2023 წელს 1,220 მლნ აშშ დოლარი იქნება, 2024 წელს 1,417 მლნ აშშ დოლარამდე გაიზრდება, ხოლო 2025 წლიდან შემცირდება.

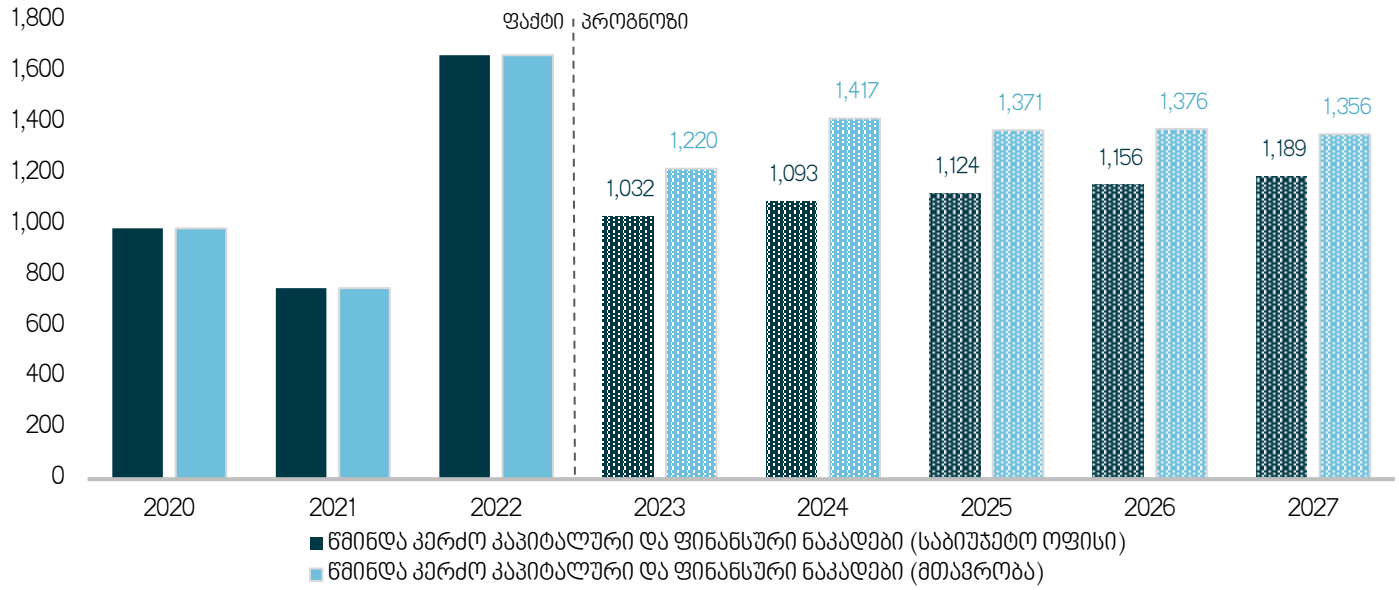

დიაგრამა 17: წმინდა კერძო და კაპიტალური ნაკადები, მლნ აშშ დოლარი.

5.მონეტარული სექტორი

საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, **2023 წლისთვის ფულის მასა M3 აგრეგატის მოცულობა 44,681 მლნ ლარს გაუტოლდება, ხოლო ზრდის წლიური ტემპი - 18.5%-ს.** თავის მხრივ, **ფულის მასა M2 აგრეგატის მოსალოდნელი მოცულობა 23,888 მლნ ლარია, ზრდა კი - 20.7%.**

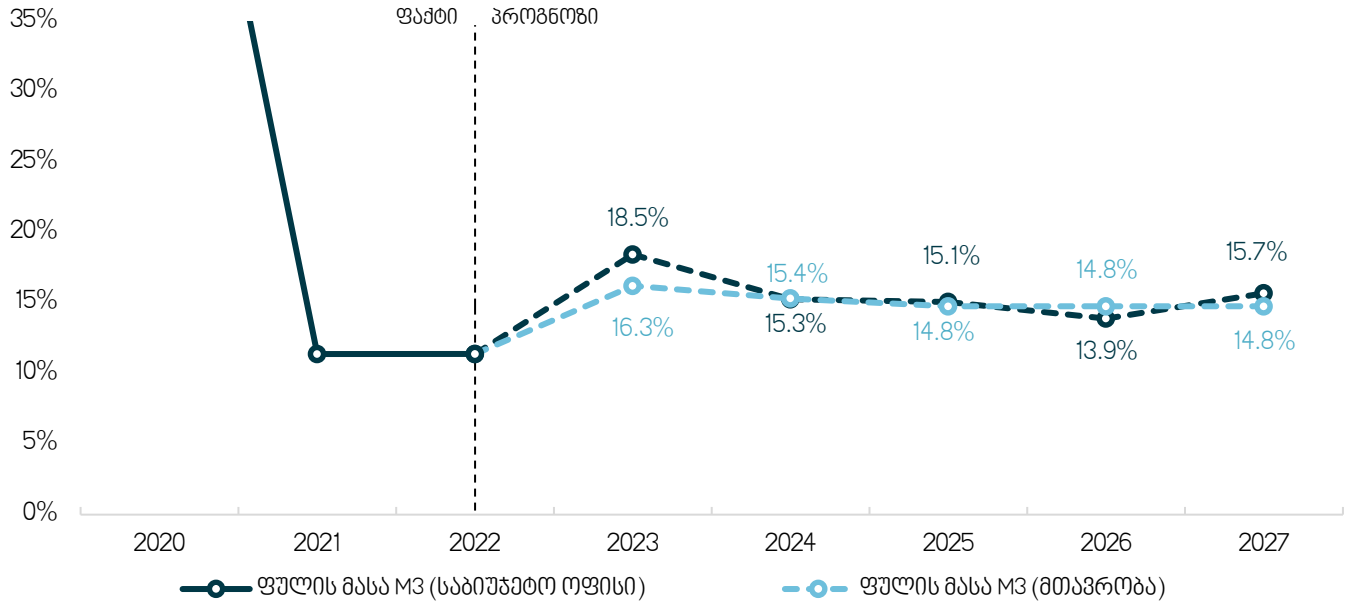

დიაგრამა 18: ფულის მასის M3 ზრდის ტემპი.

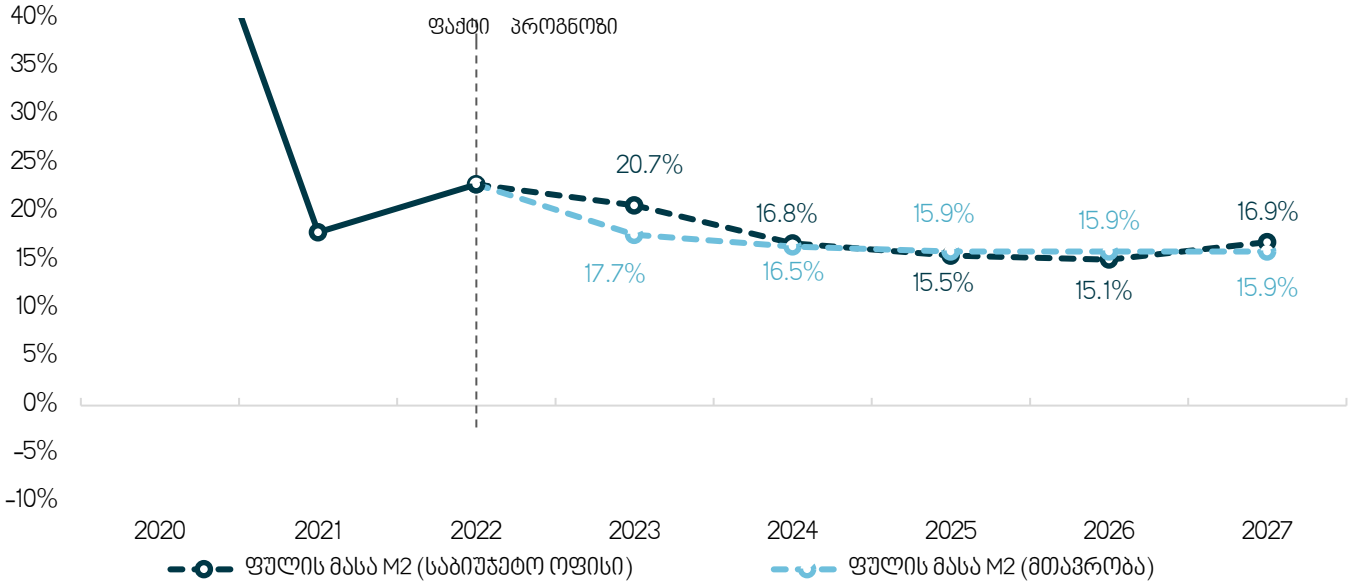

დიაგრამა 19: ფულის მასის M2 ზრდის ტემპი.

საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისათვის მოსალოდნელია საერთაშორისო რეზერვების 7.4%-ით ზრდა. შესაბამისად, **2023 წელს რეზერვების მოცულობა 5,267 მლნ აშშ დოლარს მიაღწევს (3.4 თვის იმპორტის ჯერადი[23])**, ხოლო 2027 წლისთვის საერთაშორისო რეზერვების მოსალოდნელი მოცულობა 7,381 მლნ აშშ დოლარი იქნება.

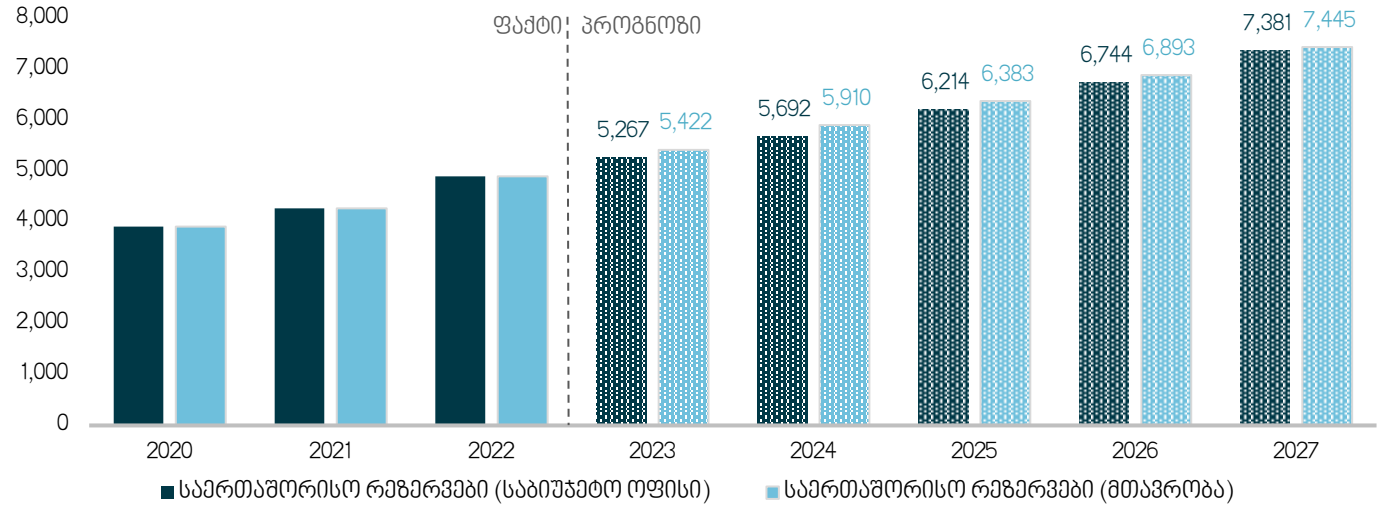

დიაგრამა 20: საერთაშორისო რეზერვები, მლნ აშშ დოლარი.

რაც შეეხება კერძო სექტორზე გაცემულ სესხებს, საბიუჯეტო ოფისის პროგნოზით, 2023 წლისთვის აღნიშნული მაჩვენებელი 52,419 მლნ ლარს მიაღწევს, რაც სამთავრობო პროგნოზთან შედარებით, 1,733 მლნ ლარით მეტია. აღნიშნული ტენდენცია ნარჩუნდება 2023-2027 წლებშიც.

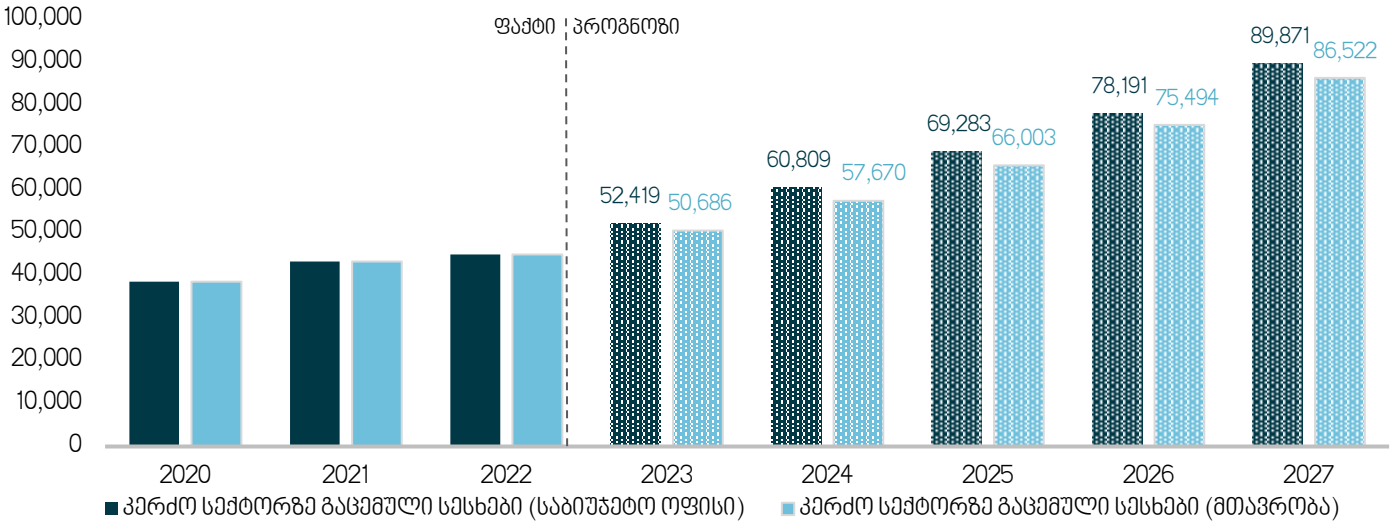

დიაგრამა 21: კერძო სექტორზე გაცემული სესხები. ნაშთები. მლნ ლარი.

[23] რეზერვების ადეკვატურობის შესაფასებლად, როგორც წესი, გამოიყენება 3 თვის იმპორტის ჯერადი - https://www.imf.org/external/np/pdr/debtres/#III_B

6. მაკროეკონომიკური სცენარები

მაკროეკონომიკური სცენარები წარმოადგენს ეკონომიკის საბაზისო, ყველაზე მეტად მოსალოდნელი სცენარიდან გაუთვალისწინებელი გადახრის შემთხვევაში ქვეყნის ეკონომიკის შესაძლო განვითარების მოდელებს.

2023 წლისათვის საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების დაშვებებს შორის ძირითადი განსხვავება რუსეთ-უკრაინის ომისა და რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკური მოვლენების მოსალოდნელ გავლენებშია (ომის გავლენა საკვები პროდუქტების ფასებზე როგორც რეგიონის, ასევე მსოფლიო ბაზრებზე, აგრეთვე, საინვესტიციო გარემოზე, რუსეთისთვის დაწესებული სანქციების კუთხით მსოფლიო ეკონომიკაზე და ა.შ.).

საბაზისო მოდელი უშვებს, რომ საქართველოში 2023 წელს რუსეთ-უკრაინის ომს ექნება გავლენა ისევე როგორც გლობალურ ეკონომიკაზე, თუმცა ძლიერად ვერ დააზარალებს ქვეყნის ეკონომიკას, საგარეო ვაჭრობის სფეროში კვლავ მზარდი ტენდენცია გვექნება. გაიზრდება როგორც საქონლის, ისე მომსახურების ექსპორტი და, შესაბამისად, გაუმჯობესდება ტურიზმის მაჩვენებლები. ამასთანავე, 2023 წლის I-II კვარტალში დაფიქსირებული ეკონომიკური მაჩვენებლების გაუმჯობესება გაგრძელდება.

შესაძლებელია განვიხილოთ მაკროეკონომიკური განვითარების ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები.

ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, მოხდება ეკონომიკის უფრო სწრაფი ტემპით გამოცოცხლება და საგარეო დისბალანსის აღმოფხვრა. ამავე დაშვების მიხედვით, 2023 წელს საქართველოს ეკონომიკა დანარჩენ მსოფლიოსთან ერთად უფრო სწრაფად განაგრძობს ზრდას და რუსეთ-უკრაინის ომის, აგრეთვე რეგიონში მიმდინარე გეოპლოტიკური ცვლილებების და მსოფლიოში მიმდინარე მოსალოდნელი ეკონომიკური შენელების მოსალოდნელი შედეგები ეკონომიკაზე ძლიერ უარყოფით გავლენას ვერ მოახდენს. ამავე სცენარის მიხედვით, როგორც საქართველოში, ისე დანარჩენ მსოფლიოში აღნიშნულ ომს არ მოჰყვება ფისკალური/ვალის მდგრადობის პრობლემები და მსოფლიო შეინარჩუნებს ჯანსაღ ფისკალურ პოზიციებს. ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საქართველოში 2023 წლიდან უფრო მეტად გამოცოცხლდება ტურისტული სექტორი და უფრო მეტად გაიზრდება საგარეო მოთხოვნა. საშუალოვადიან პერიოდში ოპტიმისტური სცენარი გულისხმობს მუდმივად დადებით შოკს ქვეყანაში და მაღალ ეკონომიკურ ზრდას.

პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ რუსეთ-უკრაინის ომს და რეგიონში მიმდინარე გეოპოლიტიკურ მოვლენებს გავლენა ექნება საქართველოს ეკონომიკაზე მსოფლიოში მიმდინარე ეკონომიკური ზრდის მოსალოდნელი შენელების პარალელურად და, შესაბამისად, 2023 წლის პირველი და მეორე კვარტლის მაღალ ეკონომიკურ ზრდასთან შედარებით მიმდინარე წლის დარჩენილ კვარტლებში ქვეყანაში ეკონომიკა შესაძლოა მცირედით შენელდეს და შესაძლო შედეგები აისახოს საშუალოვადიანი პერიოდის ეკონომიკურ მაჩვენებლებზე. პესიმისტური სცენარის მიხედვით, ასევე მოსალოდნელია, რომ ტურისტული ნაკადების გამოცოცხლება, რომელიც 2021 წლიდან დაიწყო, გაგრძელდება 2023 წელსაც, თუმცა მისი ტემპები საშუალოვადიან პერიოდში საბაზისო სცენარის დაშვებასთან შედარებით, ნაკლები იქნება. საშუალოვადიან პერიოდში პესიმისტური სცენარი გულისხმობს დაშვებას, რომ ეკონომიკის მაღალი ზრდა ძნელად მისაღწევი იქნება და შემცირებული ეკონომიკური აქტივობების ფონზე, ასევე წარმოების პოტენციალიც შემცირდება.

6.1 ძირითადი დაშვებები

საბიუჯეტო ოფისის მაკროეკონომიკური მოდელის (PBOMFM) სხვადასხვა სცენარი ეფუძნება შოკების რეალიზაციის პირობებში ორი ძირითადი მაკროეკონომიკური ინდიკატორის: ინფლაციისა და რეალური მშპ-ის ცვლილებებს. დანარჩენი მაკროეკონომიკური ცვლადების საბაზისო სცენარიდან გადახრები განპირობებულია ინფლაციისა და მშპ-ის ზრდის შოკებით.

რეალური მშპ-ის ზრდის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები წარმოადგენს ზემოთ აღწერილი დაშვებების შესაძლო რეალიზაციის შედეგად საბაზისო სცენარიდან გადახრას.

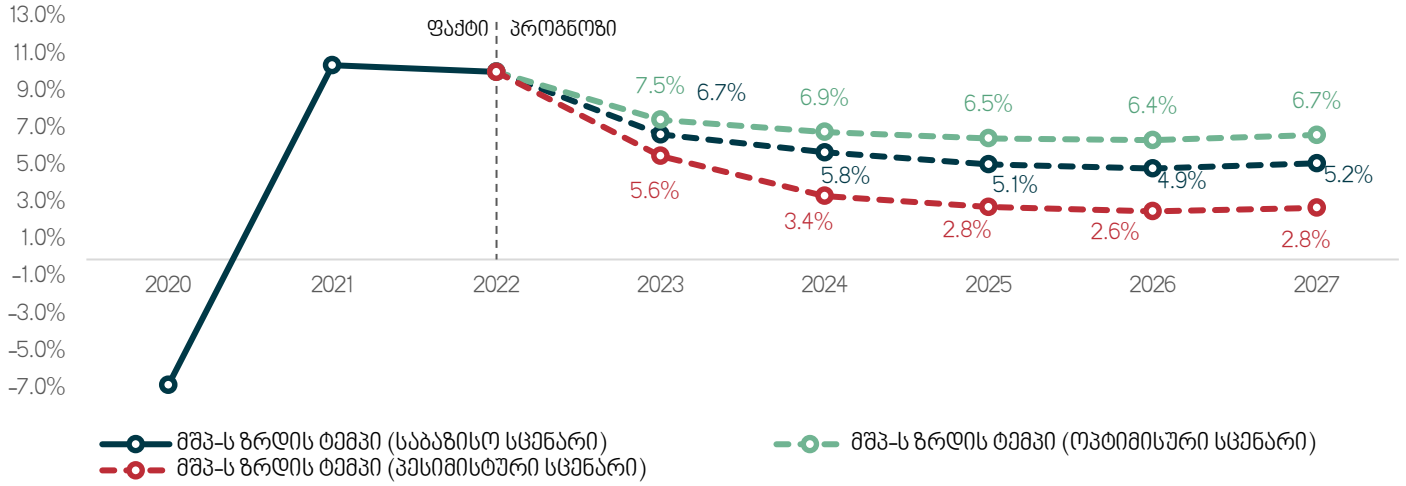

დიაგრამა 22: რეალური მშპ-ის ზრდის ტემპი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

მაკროეკონომიკური სცენარები ეფუძნება დაშვებას რომ, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, მთლიანი საშუალოვადიანი პერიოდის განმავლობაში პერმანენტულად დადებითი შოკები რეალიზდება, ხოლო უარყოფითი სცენარის დროს, ყოველ წელს საბაზისო სცენართან შედარებით, მოსალოდნელია ეკონომიკური განვითარების უარყოფითი ტენდენციები.

ამ დაშვებების გათვალისწინებით, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2023-2027 წლებში ეკონომიკის საშუალო რეალური ზრდის ტემპი 6.8% იქნება, ხოლო პესიმისტურის შემთხვევაში - 3.4%.

რაც შეეხება სამომხმარებლო ფასების ინფლაციას, მისი ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები ითვალისწინებს წლების განმავლობაში ინფლაციის ტენდენციებს ეკონომიკური ზრდისა და შენელებისას, აგრეთვე - ინფლაციის საპროგნოზო მოდელის შეფასების შეცდომას.

ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ინფლაცია მუდმივად გადააჭარბებს საბაზისო სცენარს (საშუალოდ 4.1%), ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მუდმივად ნაკლები იქნება საბაზისო სცენარზე (საშუალოდ 2.1%).

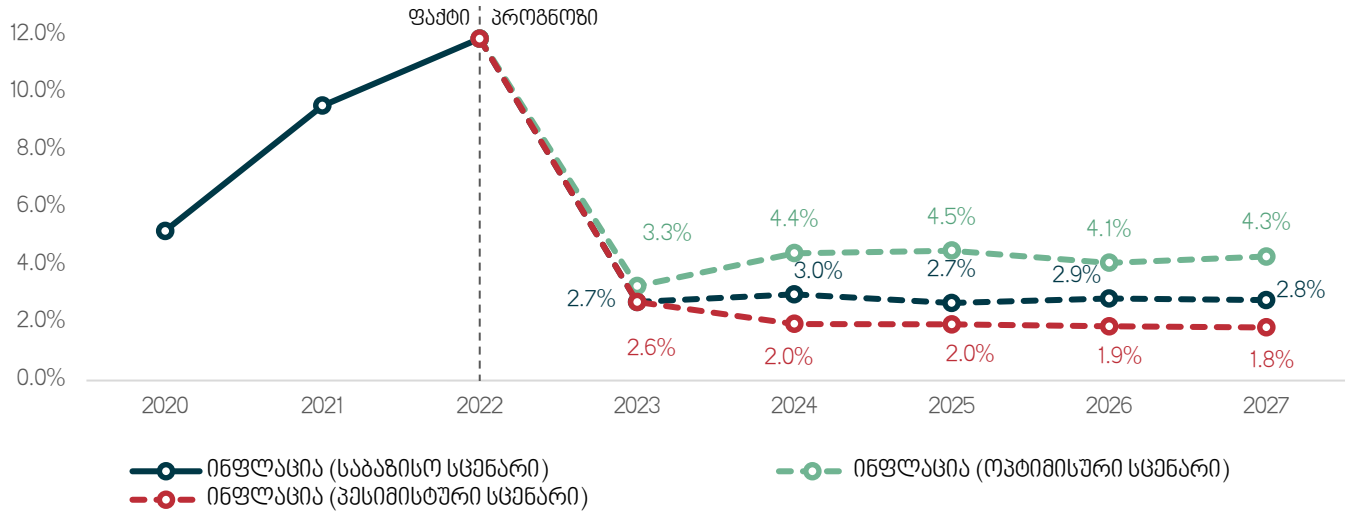

დიაგრამა 23: ინფლაცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რეალური მშპ-ისა და ინფლაციის ოპტიმისტური სცენარების კომბინაცია წარმოადგენს მთლიანი მოდელის ოპტიმისტური სცენარის საფუძველს, ხოლო პესიმისტური სცენარების კომბინაცია ეკონომიკური განვითარების პესიმისტური სცენარის ბაზისია.

მოდელი ეყრდნობა დაშვებას, რომ მნიშვნელოვანი მაკროეკონომიკური შოკები, პირველ რიგში, სწორედ ამ ორ ინდიკატორზე მოახდენს გავლენას. თავის მხრივ, რეალური მშპ-ის ზრდა და ინფლაცია გავლენას ახდენს ერთმანეთზე, რაც აგრეთვე ეკონომიკური შინაარსის მატარებელია.

საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი ეკონომიკური ზრდა ნიშნავს საბაზისო სცენართან შედარებით გაზრდილ ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გაზრდილ ფასებს, ხოლო ეკონომიკის ზრდის მუდმივი დაბალი ტემპი ერთობლივი მოთხოვნის და, შესაბამისად, ფასების კლებას განაპირობებს. თავის მხრივ, საბაზისო სცენართან შედარებით, მაღალი და სტაბილური ინფლაცია დანაზოგების სტიმულს ამცირებს და ხელს უწყობს მოხმარების სტიმულირებას, რაც ზრდის ერთობლივ მოთხოვნას და, შესაბამისად, გამოშვებას, ხოლო დაბალი ინფლაცია დაზოგვის სტიმულებს ქმნის და საშუალოვადიან პერიოდში მოთხოვნას ამცირებს.

პესიმისტური და ოპტიმისტური სცენარები აგებულია იმ დაშვებით, რომ მთავრობის ხარჯვითი პოლიტიკა წარიმართება ისე, როგორც მთავრობის მიერ წარმოდგენილ ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებშია ასახული. საბიუჯეტო ოფისის ოპტიმისტური სცენარი მოიცავს მთავრობის ოპტიმისტურ ხარჯვით პოლიტიკას, ხოლო პესიმისტურ სცენარში მთავრობის პესიმისტური სცენარით გათვალისწინებული ხარჯვითი პოლიტიკაა გათვალისწინებული[24].

[24] საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 3 ოქტომბერს წარმოდგენილი 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით წარმოდგენილი საპროგნოზო მაჩვენებლები.

6.2 ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები

რაც შეეხება ეკონომიკურ სცენარებს სექტორების მიხედვით:

მაღალი ეკონომიკური ზრდა და ფასების მაღალი დონე განაპირობებს იმას, რომ საბაზისო სცენართან შედარებით, იზრდება გადასახადების დასაბეგრი ბაზა და, შესაბამისად, ბიუჯეტში მობილიზებული გადასახადები, ხოლო უარყოფითი სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ გადასახადების მოცულობა საბაზისო პროგნოზთან შედარებით შემცირდება.

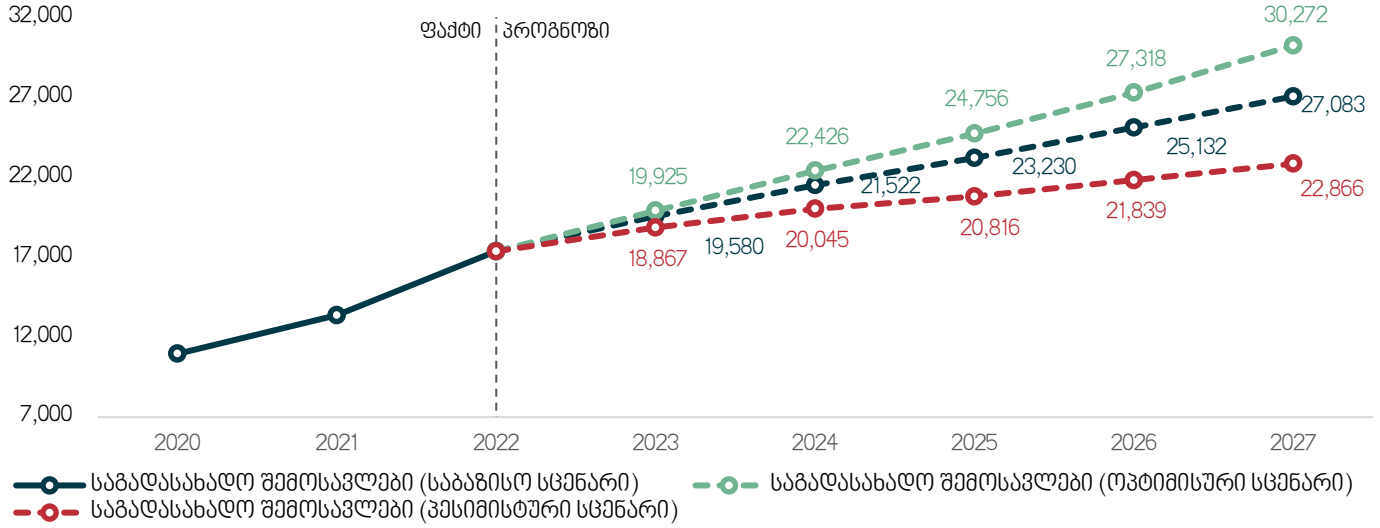

დიაგრამა 24: საგადასახადო შემოსავლები (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ასევე აღსანიშნავია, რომ საბიუჯეტო ოფისის სცენარების მიხედვით, განსხვავებულ საგადასახადო შემოსავლების პროგნოზთან ერთად, ხარჯებში გათვალისწინებულია მთავრობის მიერ წარმოდგენილი შესაბამის ოპტიმისტურ და პესიმისტურ სცენარებში ასახული ხარჯების მოცულობები. ეს ყოველივე პირდაპირ აისახება ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტის ცვლილებაზე, რომელიც განსხვავდება როგორც საბიუჯეტო ოფისის საბაზისო პროგნოზებისაგან, ისე მთავრობის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარებისაგან (იხ. დანართები 7 და 8).

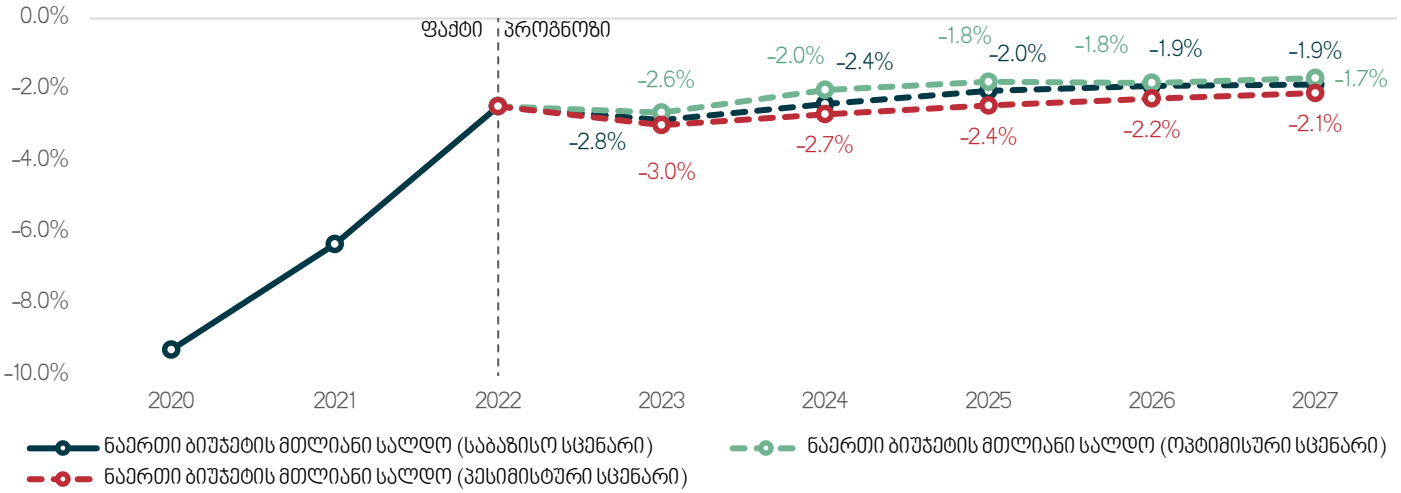

დიაგრამა 25: ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით მოსალოდნელია, რომ ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 2023 წელს შენარჩუნდება 3.0%-იან ნიშნულზე დაბლა. შემდგომში თანდათან შემცირდება და უკვე 2027 წლისათვის მისი მშპ-თან შეფარდება -1.7% იქნება. რაც შეეხება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტს, 2023 წლისათვის -2.6%-ს გაუტოლდება, ხოლო შემდეგ წლებში შემცირებას დაიწყებს და მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ის ქვემოთ იქნება.

მეორე მხრივ, პესიმისტური სცენარის განვითარების შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ როგორც მიმდინარე წელს ნაერთი ბიუჯეტის დეფიციტი 3.0%-იან ნიშნულზე იქნება, ხოლო 2024 წლიდან მუდმივად 3.0%-იან ნიშნულზე ქვემოთ იქნება. იგივე ტენდენცია ექნება ერთიანი ბიუჯეტის დეფიციტსაც, იგი 2023 წელს -2.9% იქნება და შემდეგ წლებში მუდმივად მშპ-ის 3.0%-ზე ნაკლები იქნება.

აგრეთვე, მნიშვნელოვანია ცვლილების დაშვების პირობებში თუ რა მიმართულების იქნება არსებული ფისკალური პოლიტიკა მთავრობის ხარჯების სხვადასხვა სცენარის შესაბამისად: ეკონომიკური ციკლების დაბალანსებისა და შესუსტების (ანტიციკლური), თუ პირიქით - გაძლიერების (პროციკლური) მიმართულებით.

ოპტიმისტური სცენარის თანახმად, 2023-2027 წლებში ფისკალური პოზიცია (ბიუჯეტის ციკლურად კორექტირებული პირველადი მთლიანი სალდო უარყოფითი ნიშნით) დადებითი იქნება (ექსპანსია), რაც ნიშნავს, რომ ადგილი აქვს მთავრობის მხრიდან ეკონომიკის სტიმულირებას. აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება და მთავრობის ფისკალური პოლიტიკა ციკლის მიმართულებით მოქმედებს, რაც არის პროციკლური ექსპანსია.

რაც შეეხება პესიმისტურ სცენარს, ფისკალური პოზიცია დადებითია 2023-2024 წლების განმავლობაში (ექსპანსია), რასაც ემთხვევა მშპ-ს დადებითი გაპი, რაც ნიშნავს რომ აღნიშნულ პერიოდში ეკონომიკა პოტენციურზე მეტად ძლიერდება და ადგილი აქვს პროციკლურ ექსპანსიას. 2025 წელს ფისკალური პოზიცია დადებითია, თუმცა ეკონომიკა ჩამორჩება პოტენციურ დონეს, შესაბამისად ფიქსირდება ანტიციკლური ექსპანსია. 2026-2027 წლებში კი უარყოფით ფისკალურ პოზიციას ემთხვევა უარყოფითი მშპ-ის გაპი. ამ პერიოდში მთავრობის მხრიდან ადგილი აქვს პროციკლურ კონსოლიდაციას.

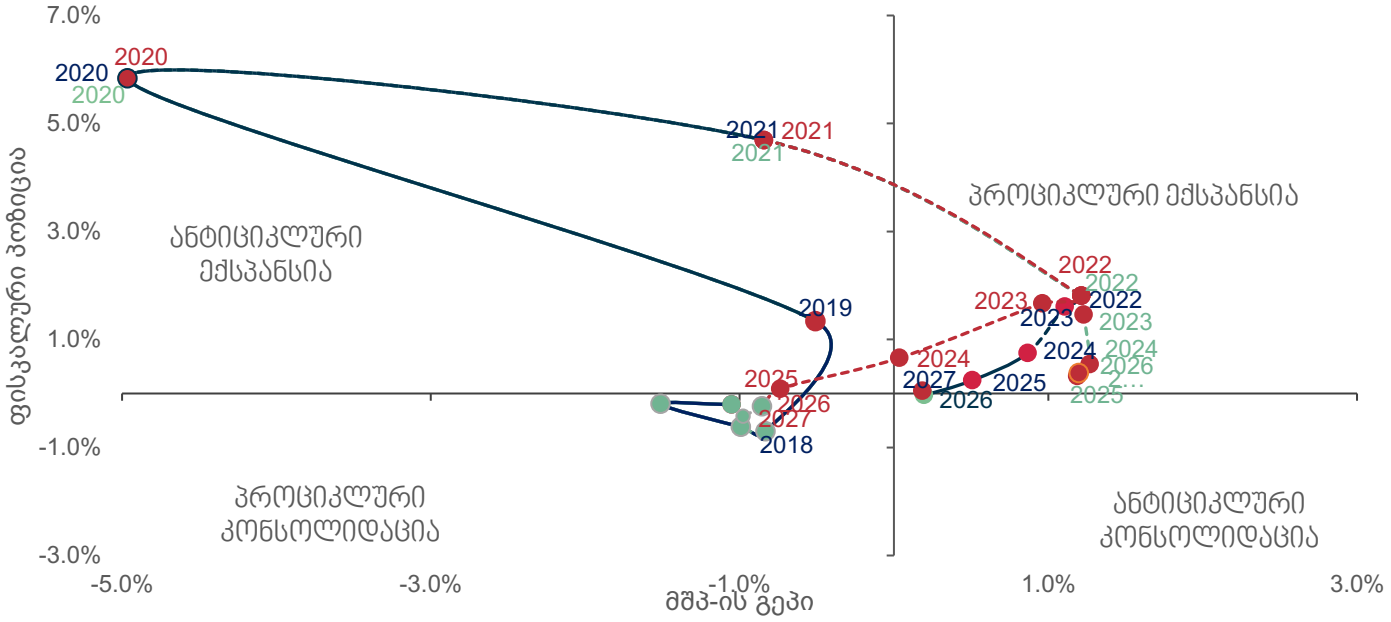

დიაგრამა 26: ფისკალური პოზიცია (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

რაც შეეხება საგარეო სექტორს, ოპტიმისტური სცენარის შემთხვევაში, 2023 წელს მოსალოდნელია როგორც ექსპორტის, ასევე - იმპორტის უფრო მეტად ზრდა, თუმცა საშუალოვადიან პერიოდში მნიშვნელოვანი ეკონომიკური გამოცოცხლების ფონზე, უფრო სწრაფად აღდგება ტურისტული სექტორი, თუმცა შედარებით გაზრდილი ეკონომიკური აქტივობის და გაზრდილი მოთხვონის ფონზე, გაიზრდება მოხმარების კომპონენტი, რაც თავისთავად გაზრდის მოთხოვნას იმპორტზე. აღნიშნული კი შედარებით გაზრდის სავაჭრო ბალანსის დეფიციტს. ამავე დროს, მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება საგადასახდელო ბალანსის სხვადასხვა კომპონენტიც, რაც აისახება როგორც მიმდინარე ანგარიშის, ასევე - კაპიტალის და ფინანსური ანგარიშის სტრუქტურაზე.

პესიმისტური სცენარის განვითარება და ეკონომიკური აქტივობის შემცირება უკავშირდება საგარეო ვაჭრობის შემცირებას და, აგრეთვე, საგადასახდელო ბალანსის განსხვავებულ სტრუქტურას.

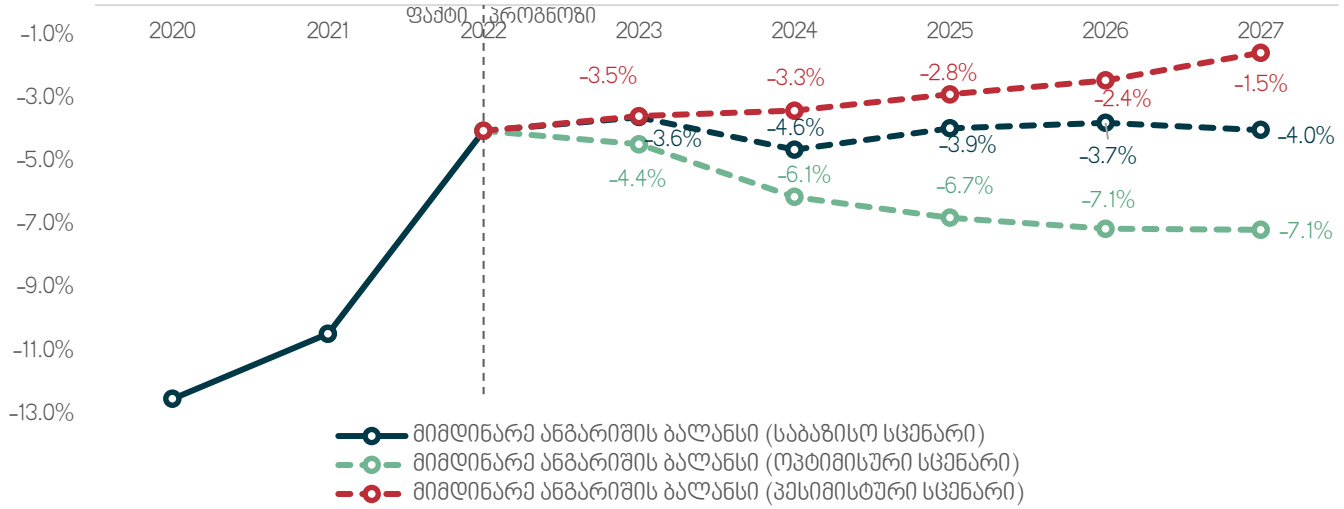

დიაგრამა 27: მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

აღსანიშნავია, რომ პესიმისტური სცენარი 2023-2027 წლებში მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტს საშუალოდ -2.7%-ის ფარგლებში პროგნოზირებს, ხოლო ოპტიმისტური კი -6.3%-ის ფარგლებში. 2027 წლისთვის ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარების მიხედვით, მიმდინარე ანგარიშის დეფიციტის შეფარდება მშპ-თან შესაბამისად -7.1% და -1.5% იქნება.

მონეტარული სექტორის აქტივობაც პირდაპირაა დაკავშირებული ეკონომიკური განვითარების ტენდენციებთან: მაღალი აქტივობის პირობებში მოსალოდნელია, რომ გაიზრდება მიმოქცევაში არსებული ფული, აგრეთვე, ეროვნული ბანკისა და სხვა დეპოზიტური კორპორაციების საშინაო და უცხოური აქტივები. თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში მოსალოდნელია, რომ ეროვნული ბანკისა და კომერციული ბანკების როგორც აქტივები, ასევე - პასივები საბაზისო სცენართან შედარებით დაიკლებს.

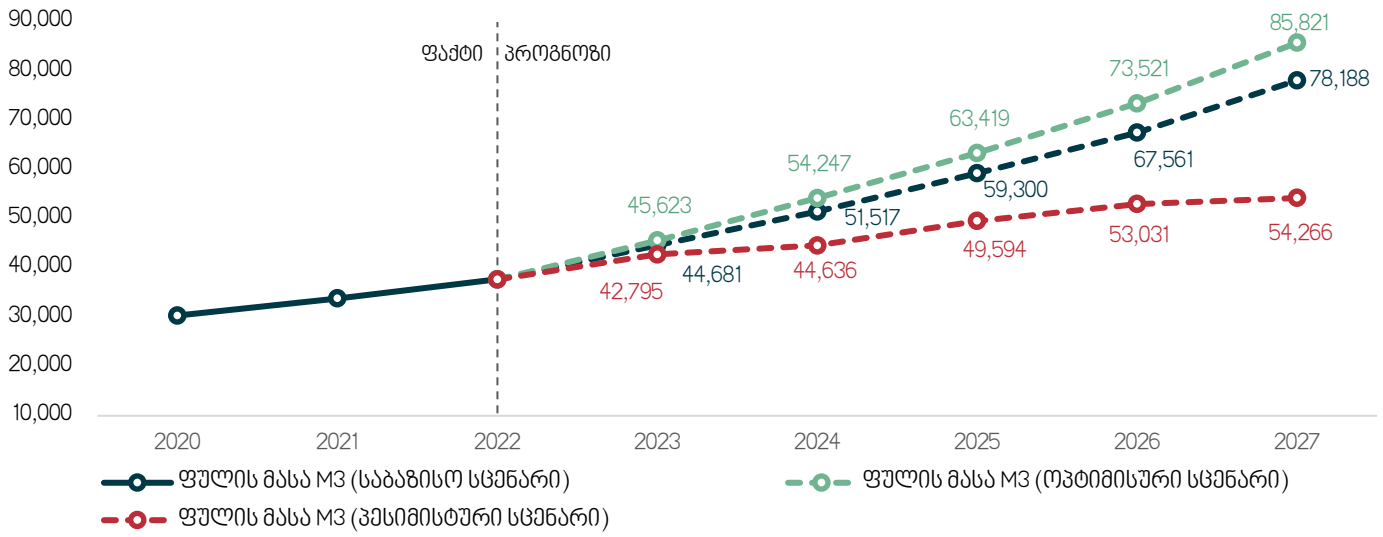

დიაგრამა 28: ფულის მასა M3 (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის პირობებში M3 ფულის მასის ოდენობა ყოველთვის აჭარბებს საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელს, ხოლო პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში M3 აგრეგატის მოცულობა ნაკლებია საბაზისო სცენარის შესაბამის მაჩვენებელზე.

ეკონომიკაში არსებული ტენდენციების გათვალისწინებით მოსალოდნელია, რომ შეიცვლება როგორც შიდა ეკონომიკური აქტივობების სტრუქტურა და მიმართულებები, ასევე - საგარეო სექტორის ტენდენციებიც. ამ ყოველივეს კომპლექსურად აღწერისთვის მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვლება ქვეყნის მთლიანი დანაზოგები.

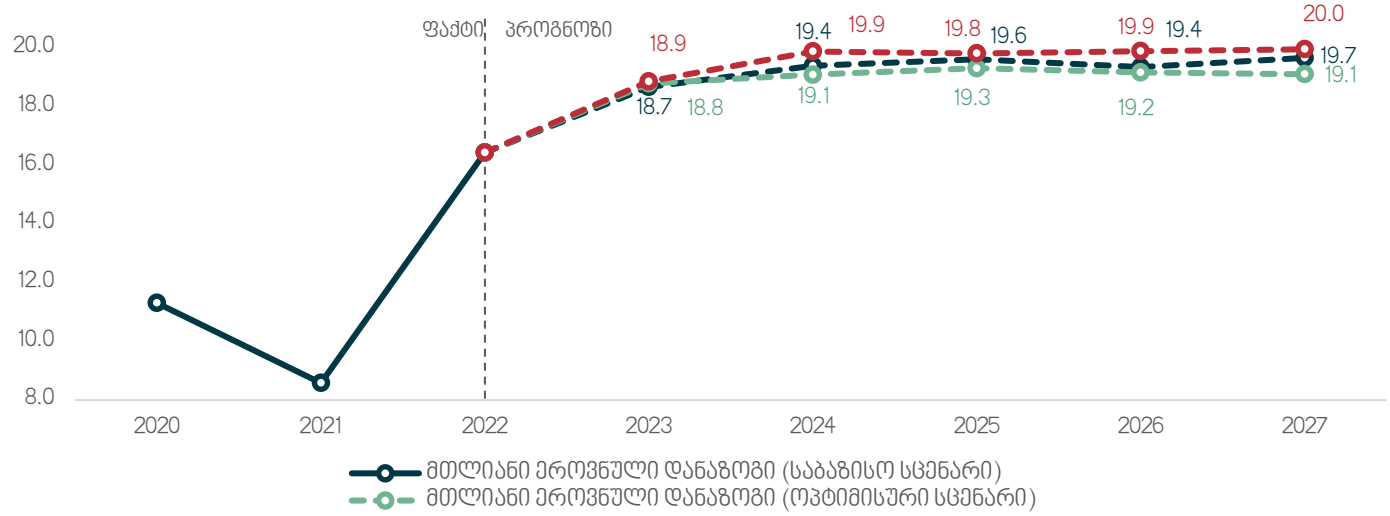

დიაგრამა 29: მთლიანი ეროვნული დანაზოგი, % მშპ-თან (საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური სცენარები).

ოპტიმისტური სცენარის მიხედვით, საშუალოვადიან პერიოდში ქვეყნის შიდა (მთლიანი ეროვნული) დანაზოგები უფრო ნაკლებად იზრდება საბაზისო სცენართან შედარებით. საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით, მაღალი ეკონომიკური ზრას განაპირობებს გაზრდილი მოთხოვნა, რაც წაახალისებს მოხმარებას და შესაბამისად, შეამცირებს კერძო სექტორის დანაზოგებს, თუმცა, გაზრდის მთავრობის დანაზოგებს.

თავის მხრივ, პესიმისტური სცენარის შემთხვევაში, საბიუჯეტო ოფისის დაშვებით მთავრობის დანაზოგები შემცირდება, მთავრობის მხრიდან ექსპანსიური ფისკალური პოლიტიკის განხორციელების შემთხვევაში, ხოლო კერძო დანაზოგები მომხარების შემცირების ხარჯზე გაიზრდება.

დანართი 1: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)[25]

	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 PBO მოსალოდნელი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	-6.8%	10.5%	10.1%	6.7%	5.8%	5.1%	4.9%	5.2%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	5.2%	9.6%	11.9%	2.7%	3.0%	2.7%	2.9%	2.8%
მშპ დეფლატორი	7.3%	10.3%	8.6%	3.3%	3.3%	3.2%	3.0%	2.8%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 267	60 003	71 754	78,961	86,276	93,567	101,119	109,358
მილიონი აშშ დოლარი	15 847	18 626	24 605	29,592	31,838	34,140	36,863	40,501
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 234	16 179	19 453	21,133	23,091	25,042	27,064	29,269
დოლარი	4 256	5 023	6 672	7,911	8,502	9,119	9,848	10,841
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	119.2	116.5	110.0	108.1	108.9	108.2	108.6	107.1
მოხმარება	95.3	97.5	89.3	86.1	85.1	84.9	86.0	84.3
კერძო	87.8	90.5	82.8	79.1	78.2	78.0	79.0	77.3
სახელმწიფო	7.6	7.0	6.4	7.0	6.9	6.9	7.0	7.0
ინვესტიციები	23.9	19.0	20.7	22.0	23.8	23.3	22.6	22.8
კერძო	15.3	11.3	12.4	15.6	15.9	16.8	16.6	17.1
სახელმწიფო	8.6	7.7	8.3	6.4	8.0	6.6	6.0	5.7
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	11.4	8.6	16.6	18.7	19.4	19.6	19.0	19.6
სახელმწიფო	-1.1	0.6	5.2	4.9	4.5	4.1	3.8	3.6
კერძო	12.5	7.9	11.3	13.8	14.9	15.5	15.2	16.0
ფისკალური სექტორი[26]	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12,407	15,143	19,378	21,798	23,773	25,503	27,445	29,426
საგადასახადო შემოსავლები	10,964	13,380	17,386	19,580	21,522	23,230	25,132	27,083
პირდაპირი გადასახადები	4,433	5,395	7,797	8,915	9,821	10,687	11,670	12,541
არაპირდაპირი გადასახადები	6,531	7,985	9,589	10,665	11,701	12,543	13,461	14,543
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	17,189	19,358	21,579	24,395	26,192	27,700	29,656	31,751

[25] ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 3 ოქტომბერს წარმოდგენილ 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.
[26] ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდოს გარდა ყველა ინდიკატორი წარმოადგენს ნაერთი ბიუჯეტის მაჩვენებელს.

მიმდინარე ხარჯები	12,960	14,767	15,611	17,916	19,918	21,635	23,606	25,461
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,229	4,591	5,968	6,479	6,274	6,065	6,050	6,290
საოპერაციო სალდო	-553	375	3,767	3,882	3,855	3,868	3,839	3,966
მთლიანი სალდო	-4,574	-3,794	-1,766	-2,247	-2,069	-1,897	-1,911	-2,024
მთვარობის ვალი	29,654	29,812	28,538	30,941	32,778	35,732	39,235	41,593
საგარეო	23,467	23,967	21,392	22,487	22,828	24,235	26,083	26,680
საშინაო	6,186	5,845	7,146	8,454	9,950	11,497	13,152	14,913
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-4,596	-3,662	-2,203	-2,117	-2,054	-2,027	-2,041	-2,154
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-4,481	-3,796	-1,601	-2,188	-1,910.6	-1,872	-1,856	-1,978
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	25.2%	25.2%	27.0%	27.6%	27.6%	27.3%	27.1%	26.9%
საგადასახადო შემოსავლები	22.3%	22.3%	24.2%	24.8%	24.9%	24.8%	24.9%	24.8%
პირდაპირი გადასახადები	9.0%	9.0%	10.9%	11.3%	11.4%	11.4%	11.5%	11.5%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.3%	13.3%	13.4%	13.5%	13.6%	13.4%	13.3%	13.3%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	34.9%	32.3%	30.1%	30.9%	30.4%	29.6%	29.3%	29.0%
მიმდინარე ხარჯები	26.3%	24.6%	21.8%	22.7%	23.1%	23.1%	23.3%	23.3%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.6%	7.7%	8.3%	8.2%	7.3%	6.5%	6.0%	5.8%
საოპერაციო სალდო	-1.1%	0.6%	5.2%	4.9%	4.5%	4.1%	3.8%	3.6%
მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.3%	-2.5%	-2.8%	-2.4%	-2.0%	-1.9%	-1.9%
მთავრობის ვალი	60.2%	49.7%	39.8%	39.2%	38.0%	38.2%	38.8%	38.0%
საგარეო	47.6%	39.9%	29.8%	28.5%	26.5%	25.9%	25.8%	24.4%
საშინაო	12.6%	9.7%	10.0%	10.7%	11.5%	12.3%	13.0%	13.6%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.1%	-3.1%	-2.7%	-2.4%	-2.2%	-2.0%	-2.0%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-9.1%	-6.3%	-2.2%	-2.8%	-2.2%	-2.0%	-1.8%	-1.8%
მონეტარული სექტორი	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	1.9%	0.0%	4.3%	4.3%	4.2%	4.0%	3.8%	3.7%
წმინდა საშინაო აქტივები	59.8%	56.4%	48.3%	52.3%	55.5%	59.4%	63.0%	67.8%
ფართო ფული M3	61.7%	56.4%	52.6%	56.6%	59.7%	63.4%	66.8%	71.5%
ფართო ფული M2	27.7%	26.8%	27.6%	30.3%	32.3%	34.4%	36.7%	39.6%

საგარეო სექტორი	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-12.5%	-10.4%	-4.1%	-3.6%	-4.4%	-3.9%	-3.7%	-4.0%
სავაჭრო ბალანსი	-19.2%	-16.5%	-10.0%	-8.3%	-9.1%	-8.4%	-8.7%	-7.9%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,911	4,272	4,885	5,267	5,692	6,214	6,744	7,381
იმპორტის ჯერადი	5.2	4.6	3.7	3.4	3.2	3.2	3.2	3.1
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	985.4	750.3	1,666.7	1,032	1,093	1,124	1,156	1,189

დანართი 2: საბიუჯეტო ოფისის დეტალური მაკროეკონომიკური პროგნოზები 2023-2027 წლებისთვის (ოპტიმისტური სცენარი)[27]

	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 PBO მოსალოდნელი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	-6.8%	10.5%	10.1%	7.5%	6.9%	6.5%	6.4%	6.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	5.2%	9.6%	11.9%	3.3%	4.4%	4.5%	4.1%	4.3%
მშპ დეფლატორი	7.3%	10.3%	8.6%	3.5%	4.2%	4.7%	4.7%	4.6%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 267	60 003	71 754	79,746	88,794	99,039	110,352	123,154
მილიონი აშშ დოლარი	15 847	18 626	24 605	29,886	32,767	36,137	40,229	45,611
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 234	16 179	19 453	21,343	23,765	26,507	29,535	32,961
დოლარი	4 256	5 023	6 672	7,988	8,749	9,650	10,745	12,209
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	119.2	116.5	110.0	108.8	110.0	110.1	109.8	108.0
მოხმარება	95.3	97.5	89.3	85.7	85.0	84.2	83.7	81.9
კერძო	87.8	90.5	82.8	78.8	78.2	77.6	77.3	75.7
სახელმწიფო	7.6	7.0	6.4	6.9	6.7	6.6	6.4	6.2
ინვესტიციები	23.9	19.0	20.7	23.1	25.0	25.9	26.1	26.1
კერძო	15.3	11.3	12.4	16.6	16.7	18.6	18.9	18.7
სახელმწიფო	8.6	7.7	8.3	6.4	8.3	7.3	7.2	7.4
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	11.4	8.6	16.6	18.8	19.1	19.3	19.2	19.1
სახელმწიფო	-1.1	0.6	5.2	5.3	5.4	5.4	5.5	5.8
კერძო	12.5	7.9	11.3	13.5	13.7	13.9	13.7	13.3
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12,407	15,143	19,378	22,143	24,677	27,029	29,631	32,615
საგადასახადო შემოსავლები	10,964	13,380	17,386	19,925	22,426	24,756	27,318	30,272
პირდაპირი გადასახადები	4,433	5,395	7,797	9,066	10,162	11,321	12,576	13,928
არაპირდაპირი გადასახადები	6,531	7,985	9,589	10,859	12,264	13,435	14,741	16,344
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	17,189	19,358	21,579	24,595	26,807	29,089	31,923	34,971
მიმდინარე ხარჯები	12,960	14,767	15,611	17,916	19,918	21,635	23,606	25,461

[27] ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 3 ოქტომბერს წარმოდგენილ 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,229	4,591	5,968	6,679	6,889	7,454	8,317	9,510
საოპერაციო სალდო	-553	375	3,767	4,227	4,759	5,395	6,025	7,155
მთლიანი სალდო	-4,574	-3,794	-1,766	-2,102	-1,780	-1,759	-1,992	-2,055
მთავრობის ვალი	29,654	29,812	28,538	30,941	32,778	35,732	39,235	41,593
საგარეო	23,467	23,967	21,392	22,487	22,828	24,235	26,083	26,680
საშინაო	6,186	5,845	7,146	8,454	9,950	11,497	13,152	14,913
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-4,596	-3,662	-2,203	-1,972	-1,765	-1,889	-2,122	-2,185
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-4,481	-3,796	-1,601	-2,043	-1,622	-1,735	-1,937	-2,009
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	25.2%	25.2%	27.0%	27.8%	27.8%	27.3%	26.9%	26.5%
საგადასახადო შემოსავლები	22.3%	22.3%	24.2%	25.0%	25.3%	25.0%	24.8%	24.6%
პირდაპირი გადასახადები	9.0%	9.0%	10.9%	11.4%	11.4%	11.4%	11.4%	11.3%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.3%	13.3%	13.4%	13.6%	13.8%	13.6%	13.4%	13.3%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	34.9%	32.3%	30.1%	30.8%	30.2%	29.4%	28.9%	28.4%
მიმდინარე ხარჯები	26.3%	24.6%	21.8%	22.5%	22.4%	21.8%	21.4%	20.7%
არაფინანსური აქტივების ზრდა	8.6%	7.7%	8.3%	8.4%	7.8%	7.5%	7.5%	7.7%
საოპერაციო სალდო	-1.1%	0.6%	5.2%	5.3%	5.4%	5.4%	5.5%	5.8%
მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.3%	-2.5%	-2.6%	-2.0%	-1.8%	-1.8%	-1.7%
მთავრობის ვალი	60.2%	49.7%	39.8%	38.8%	36.9%	36.1%	35.6%	33.8%
საგარეო	47.6%	39.9%	29.8%	28.2%	25.7%	24.5%	23.6%	21.7%
საშინაო	12.6%	9.7%	10.0%	10.6%	11.2%	11.6%	11.9%	12.1%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.1%	-3.1%	-2.5%	-2.0%	-1.9%	-1.9%	-1.8%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-9.1%	-6.3%	-2.2%	-2.6%	-1.8%	-1.8%	-1.8%	-1.6%
მონეტარული სექტორი	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	1.9%	0.0%	4.3%	4.3%	2.7%	1.5%	0.8%	0.5%
წმინდა საშინაო აქტივები	59.8%	56.4%	48.3%	52.9%	58.4%	62.5%	65.8%	69.2%
ფართო ფული M3	61.7%	56.4%	52.6%	57.2%	61.1%	64.0%	66.6%	69.7%
ფართო ფული M2	27.7%	26.8%	27.6%	30.6%	33.0%	35.2%	37.3%	39.4%
საგარეო სექტორი	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-12.5%	-10.4%	-4.1%	-4.4%	-6.1%	-6.7%	-7.1%	-7.1%

სავაჭრო ბალანსი	-19.2%	-16.5%	-10.0%	-8.9%	-10.1%	-10.2%	-9.9%	-8.1%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,911	4,272	4,885	5,288	5,695	6,387	6,944	7,578
იმპორტის ჯერადი	5.2	4.6	3.7	3.3	3.1	3.1	3.0	3.0
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	985.4	750.3	1,666.7	1,119	1,213	1,277	1,344	1,415

	2020 ფაქტი	2021 ფაქტი	2022 ფაქტი	2023 PBO მოსალოდნელი	2024 PBO პროგნოზი	2025 PBO პროგნოზი	2026 PBO პროგნოზი	2027 PBO პროგნოზი
რეალური სექტორი	%-ული ზრდა							
რეალური მთლიანი შიდა პროდუქტი	-6.8%	10.5%	10.1%	5.6%	3.4%	2.8%	2.6%	2.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	5.2%	9.6%	11.9%	2.7%	2.0%	2.0%	1.9%	1.8%
მშპ დეფლატორი	7.3%	10.3%	8.6%	2.7%	2.3%	2.3%	2.2%	2.0%
ნომინალური მშპ								
მილიონი ლარი	49 267	60 003	71 754	77,631	82,127	86,430	90,642	95,049
მილიონი აშშ დოლარი	15 847	18 626	24 605	29,093	30,307	31,536	33,044	35,202
მშპ ერთ სულ მოსახლეზე								
ლარი	13 234	16 179	19 453	20,777	21,980	23,132	24,260	25,439
დოლარი	4 256	5 023	6 672	7,781	8,096	8,426	8,830	9,423
	% მშპ-სთან							
აბსორბცია	119.2	116.5	110.0	108.2	108.1	108.2	108.3	107.8
მოხმარება	95.3	97.5	89.3	86.0	84.8	85.6	86.1	86.4
კერძო	87.8	90.5	82.8	78.9	77.6	78.1	78.3	78.3
სახელმწიფო	7.6	7.0	6.4	7.1	7.3	7.5	7.8	8.0
ინვესტიციები	23.9	19.0	20.7	22.2	23.2	22.6	22.2	21.4
კერძო	15.3	11.3	12.4	14.7	17.2	18.2	19.0	19.3
სახელმწიფო	8.6	7.7	8.3	7.5	6.0	4.5	3.2	2.1
მთლიანი ეროვნული დანაზოგი	11.4	8.6	16.6	18.9	19.9	19.8	19.9	20.0
სახელმწიფო	-1.1	0.6	5.2	4.1	2.9	1.7	0.6	-0.3
კერძო	12.5	7.9	11.3	14.8	17.0	18.1	19.3	20.2
ფისკალური სექტორი	მლნ ლარი							
შემოსავლები და გრანტები	12,407	15,143	19,378	21,085	22,296	23,089	24,152	25,209
საგადასახადო შემოსავლები	10,964	13,380	17,386	18,867	20,045	20,816	21,839	22,866
პირდაპირი გადასახადები	4,433	5,395	7,797	8,613	9,258	9,679	10,124	10,573
არაპირდაპირი გადასახადები	6,531	7,985	9,589	10,254	10,787	11,137	11,715	12,293
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების ზრდა	17,189	19,358	21,579	23,755	24,850	25,497	26,486	27,495

[28] ხარჯების, არაფინანსური აქტივების და ნომინალური ვალის მთავრობის პროგნოზი გულისხმობს საქართველოს პარლამენტში 2023 წლის 3 ოქტომბერს წარმოდგენილ 2023-2027წწ. ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით განსაზღვრულ საპროგნოზო მაჩვენებლებს.

მიმდინარე ხარჯები	12,960	14,767	15,611	17,916	19,918	21,635	23,606	25,461
არაფინანსური აქტივების ზრდა	4,229	4,591	5,968	5,839	4,932	3,862	2,880	2,034
საოპერაციო სალდო	-553	375	3,767	3,169	2,377	1,454	546	-252
მთლიანი სალდო	-4,574	-3,794	-1,766	-2,320	-2,205	-2,108	-2,034	-1,986
მთავრობის ვალი	29,654	29,812	28,538	30,941	32,778	35,732	39,235	41,593
საგარეო	23,467	23,967	21,392	22,487	22,828	24,235	26,083	26,680
საშინაო	6,186	5,845	7,146	8,454	9,950	11,497	13,152	14,913
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-4,596	-3,662	-2,203	-2,190	-2,190	-2,238	-2,164	-2,116
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-4,481	-3,796	-1,601	-2,252	-2,046	-2,083	-1,979	-1,939
	% მშპ-სთან							
შემოსავლები და გრანტები	25.2%	25.2%	27.0%	27.2%	27.1%	26.7%	26.6%	26.5%
საგადასახადო შემოსავლები	22.3%	22.3%	24.2%	24.3%	24.4%	24.1%	24.1%	24.1%
პირდაპირი გადასახადები	9.0%	9.0%	10.9%	11.1%	11.3%	11.2%	11.2%	11.1%
არაპირდაპირი გადასახადები	13.3%	13.3%	13.4%	13.2%	13.1%	12.9%	12.9%	12.9%
ხარჯები და არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	34.9%	32.3%	30.1%	30.6%	30.3%	29.5%	29.2%	28.9%
მიმდინარე ხარჯები	26.3%	24.6%	21.8%	23.1%	24.3%	25.0%	26.0%	26.8%
არაფინანსური აქტივების წმინდა ზრდა	8.6%	7.7%	8.3%	7.5%	6.0%	4.5%	3.2%	2.1%
საოპერაციო სალდო	-1.1%	0.6%	5.2%	4.1%	2.9%	1.7%	0.6%	-0.3%
მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.3%	-2.5%	-3.0%	-2.7%	-2.4%	-2.2%	-2.1%
მთავრობის ვალი	60.2%	49.7%	39.8%	39.9%	39.9%	41.3%	43.3%	43.8%
საგარეო	47.6%	39.9%	29.8%	29.0%	27.8%	28.0%	28.8%	28.1%
საშინაო	12.6%	9.7%	10.0%	10.9%	12.1%	13.3%	14.5%	15.7%
მოდიფიცირებული მთლიანი სალდო	-9.3%	-6.1%	-3.1%	-2.8%	-2.7%	-2.6%	-2.4%	-2.2%
ერთიანი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო	-9.1%	-6.3%	-2.2%	-2.9%	-2.5%	-2.4%	-2.2%	-2.0%

მონეტარული სექტორი	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
წმინდა უცხოური აქტივები	1.9%	0.0%	4.3%	5.0%	5.4%	5.6%	6.0%	6.4%
წმინდა საშინაო აქტივები	59.8%	56.4%	48.3%	50.2%	49.0%	51.8%	52.5%	50.7%
ფართო ფული M3	61.7%	56.4%	52.6%	55.1%	54.4%	57.4%	58.5%	57.1%
ფართო ფული M2	27.7%	26.8%	27.6%	29.2%	29.2%	31.0%	31.3%	31.6%

საგარეო სექტორი	%-ად მშპ-სთან, თუ სხვა რამ არ არის მითითებული							
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი	-12.5%	-10.4%	-4.1%	-3.5%	-3.3%	-2.8%	-2.4%	-1.5%
სავაჭრო ბალანსი	-19.2%	-16.5%	-10.0%	-8.3%	-8.1%	-8.2%	-8.3%	-7.8%
ოფიციალური საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	3,911	4,272	4,885	5,373	5,923	6,509	7,105	7,866
იმპორტის ჯერადი	5.2	4.6	3.7	3.6	3.7	3.9	4.0	4.1
წმინდა კერძო კაპიტალური და ფინანსური ნაკადები (მლნ აშშ დოლარი)	985.4	750.3	1,666.7	1,032	971	904	837	766

დანართი 4: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2023-2024 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2023 წელი				2024 წელი			
	ოქტომბერი 2023		ივნისი 2023		ოქტომბერი 2023		ივნისი 2023	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	6.5%	6.7%	5.4%	5.8%	5.2%	5.8%	5.0%	5.1%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	2.6%	2.7%	2.8%	2.3%	2.8%	3.0%	2.7%	2.8%
მშპ დეფლატორი	3.1%	3.3%	3.3%	3.8%	3.0%	3.3%	3.2%	3.2%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	78,787	78,961	78,125	78,577	85,371	86,276	84,656	85,241
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	19,410	19,580	19,100	19,365	21,242	21,522	20,700	20,893
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8,851	8,915	8,722	8,871	9,723	9,821	9,482	9,527
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,559	10,665	10,378	10,494	11,519	11,701	11,218	11,366
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,330	-2,247	-2,288	-1,920	-2,187	-2,069	-2,025	-1,680
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-3.5%	-3.6%	-5.4%	-4.9%	-4.6%	-4.4%	-5.1%	-4.8%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.7%	-8.3%	-11.7%	-9.6%	-9.5%	-9.1%	-11.4%	-9.7%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	20.8%	20.8%	20.0%	21.8%	8.4%	14.3%	8.9%	10.4%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	20.5%	17.8%	23.7%	20.9%	7.7%	14.8%	8.4%	10.3%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,422	5,267	5,324	6,296	5,910	5,692	5,803	6,804
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	43,841	44,681	43,352	44,454	50,575	51,517	49,873	51,256
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	23,285	23,888	23,219	23,690	27,116	27,890	26,970	27,659

დანართი 5: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2025-2026 წლებისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2025 წელი				2026 წელი			
	ოქტომბერი 2023		ივნისი 2023		ოქტომბერი 2023		ივნისი 2023	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.0%	5.1%	5.0%	5.2%	5.0%	4.9%	5.0%	5.0%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.7%	3.0%	2.9%	3.0%	2.9%	3.0%	2.8%
მშპ დეფლატორი	3.0%	3.2%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%	3.0%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	92,328	93,567	91,555	92,327	99,853	101,119	99,017	99,848
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	22,990	23,230	22,350	22,552	24,863	25,132	24,200	24,459
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,552	10,687	10,267	10,367	11,439	11,670	11,142	11,383
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	12,438	12,543	12,083	12,185	13,424	13,461	13,058	13,076
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-1,995	-1,897	-1,990	-1,665	-2,071	-1,911	-2,064	-1,668
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.5%	-3.9%	-4.8%	-4.6%	-4.2%	-3.7%	-4.4%	-4.4%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-9.0%	-8.4%	-11.2%	-9.7%	-8.6%	-8.7%	-11.1%	-9.5%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.7%	10.7%	8.4%	8.5%	8.7%	10.6%	8.4%	8.3%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	7.8%	9.2%	8.0%	8.1%	7.9%	10.8%	8.1%	8.2%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	6,383	6,214	6,268	7,352	6,893	6,744	6,769	7,824
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	58,062	59,300	57,255	59,000	66,657	67,561	65,731	67,573
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	31,436	32,217	31,267	31,950	36,443	37,078	36,247	36,771

დანართი 6: ძირითადი მაკროეკონომიკური პარამეტრების პროგნოზების ცვლილება, 2027 წლისთვის (საბაზისო სცენარი)

	2027 წელი			
	ოქტომბერი 2023		ივნისი 2023	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	5.0%	5.2%	5.0%	5.3%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.0%	2.8%	3.0%	3.0%
მშპ დეფლატორი	3.0%	2.8%	3.0%	3.0%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	107,991	109,358	107,087	108,298
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	26,890	27,083	26,200	26,359
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	12,401	12,541	12,091	12,233
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	14,489	14,543	14,109	14,125
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,110	-2,024	-2,181	-1,942
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-3.9%	-4.0%	-4.1%	-4.0%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.1%	-7.9%	-11.0%	-9.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	8.6%	11.7%	8.2%	8.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	7.8%	10.1%	8.1%	8.4%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	7,445	7,381	7,311	7,994
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	76,525	78,188	75,461	77,391
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	42,248	43,340	42,021	42,599

დანართი 7: ოპტიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023-2027 წლებისთვის[29]

	2023		2024		2025		2026		2027	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	7.9%	7.5%	6.6%	6.9%	6.4%	6.5%	6.4%	6.4%	6.4%	6.7%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	3.8%	3.3%	4.0%	4.4%	4.2%	4.5%	4.2%	4.1%	4.2%	4.3%
მშპ დეფლატორი	4.3%	3.5%	4.2%	4.2%	4.2%	4.7%	4.2%	4.7%	4.2%	4.6%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	80,752	79,746	89,697	88,794	99,446	99,039	110,255	110,352	122,238	123,154
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	19,791	19,925	22,145	22,426	24,515	24,756	27,126	27,318	30,027	30,272
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	9,005	9,066	10,122	10,162	11,245	11,321	12,483	12,576	13,861	13,928
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,786	10,859	12,023	12,264	13,270	13,435	14,643	14,741	16,166	16,344
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,149	-2,102	-1,899	-1,780	-1,859	-1,759	-2,075	-1,992	-2,193	-2,055
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-4.0%	-4.4%	-5.5%	-6.1%	-5.9%	-6.7%	-6.1%	-7.1%	-6.4%	-7.1%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-10.4%	-8.9%	-10.8%	-10.1%	-11.1%	-10.2%	-11.4%	-9.9%	-11.6%	-8.1%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	23.9%	24.4%	11.3%	13.4%	11.6%	12.3%	11.5%	11.6%	11.4%	12.8%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	25.0%	22.2%	11.7%	15.0%	11.8%	12.2%	11.9%	11.0%	11.8%	9.8%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,422	5,288	5,910	5,695	6,383	6,387	6893	6,944	7,445	7,578
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	45,889	45,623	55,434	54,247	66,645	63,419	80,124	73,521	96,328	85,821
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	24,300	24,442	29,545	29,319	35,762	34,864	43,287	41,136	52,395	48,495

[29] ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2023 წლის ოქტომბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული ოპტიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას

დანართი 8: პესიმისტური პროგნოზების შედარება, 2023-2027 წლებისთვის[30]

	2023		2024		2025		2026		2027	
	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი	მთავრობა	საბიუჯეტო ოფისი
რეალური მშპ (%-ული ზრდა)	3.7%	5.6%	2.4%	3.4%	2.2%	2.8%	2.2%	2.6%	2.2%	2.8%
სამომხმარებლო ფასების ინფლაცია	1.4%	2.7%	1.6%	2.0%	1.8%	2.0%	1.8%	1.9%	1.8%	1.8%
მშპ დეფლატორი	1.9%	2.7%	1.8%	2.3%	1.8%	2.3%	1.8%	2.2%	1.8%	2.0%
ნომინალური მშპ (მლნ ლარი)	75,823	77,631	79,040	82,127	82,233	86,430	85,555	90,642	89,011	95,049
საგადასახადო შემოსავლები (მლნ ლარი)	18,833	18,867	19,900	20,045	20,787	20,816	21,693	21,839	22,634	22,866
პირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	8,621	8,613	9,135	9,258	9,559	9,679	9,991	10,124	10,440	10,573
არაპირდაპირი გადასახადები (მლნ ლარი)	10,212	10,254	10,765	10,787	11,228	11,137	11,702	11,715	12,194	12,293
ნაერთი ბიუჯეტის მთლიანი სალდო (მლნ ლარი)	-2,267	-2,320	-2,187	-2,205	-1,995	-2,108	-2,071	-2,034	-2,110	-1,986
მიმდინარე ანგარიშის ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-3.0%	-3.5%	-3.5%	-3.3%	-2.9%	-2.8%	-2.0%	-2.4%	-1.1%	-1.5%
სავაჭრო ბალანსი (%-ად მშპ-სთან)	-8.9%	-8.3%	-7.8%	-8.1%	-6.5%	-8.2%	-5.3%	-8.3%	-4.1%	-7.8%
ექსპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	15.7%	16.8%	3.8%	7.6%	4.1%	6.5%	4.0%	5.9%	3.9%	8.5%
იმპორტი (%-ული ცვლილება წინა წელთან, აშშ დოლარი)	13.9%	14.2%	1.8%	6.7%	1.9%	6.5%	2.0%	5.9%	1.8%	7.5%
საერთაშორისო რეზერვები (მლნ აშშ დოლარი)	5,422	5,373	5,910	5,923	6,383	6,509	6,893	7,105	7,445	7,866
ფულის მასა M3 (მლნ ლარი)	40,454	42,795	43,025	44,636	45,532	49,594	48,185	53,031	50,993	54,266
ფულის მასა M2 (მლნ ლარი)	21,598	22,700	23,311	24,007	25,043	26,771	26,904	28,401	28,903	30,073

[30] ცხრილში მოცემული მონაცემები წარმოადგენს 2023 წლის ოქტომბერში საბიუჯეტო ოფისის და მთავრობის მიერ გაკეთებული პესიმისტური სცენარების საპროგნოზო მაჩვენებლების შედარებას